

ELŐFIZETÉS

KELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy óra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy óra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-hasábos post: az egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 filler.

Nyitási óra 40 filler.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 207.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1901.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Stauber József.

Kedd, augusztus 13.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vesérelők: Magyar külpolitika.**
- Kulturmérnöki munkálatok Arad vármegyében.**
- Crispi meghalt.**
- Koronás gazdasszonyok.**
- Viktória császárné temetése.**
- Szocialista képviselőjelölt Aradon és Uj-Aradon.**
- Schwemmer Adolf utban Amerika felé.**
- Két sikasztó öngyilkossága.**
- Szellőné sürgött az árverést.**
- Aradi turisták Szlatinán.**
- Árad a Maros.**
- Válás előtt.**
- A tolnamegyei Krivány.**
- Birtokvétel — tökmagon.**
- Tárca: Egy a sok közül.** Irta: Botkáné-Kempelen Etelka.
- Csarnok: Eladó birtok.** Irta: Gottler Lajos.

Magyar külpolitika.

Arad, augusztus 12.

Kérlelhetetlenül, mint az igazság, me-redeznek előttünk a nagy-politika kérdései. És bár nem vagyunk barátai a nagy-politika messze terjengő szövevényei festszegetésének, ezuttal mégis foglalkoznunk kell velök, mert a felmerülő részlet-kérdések a legszorosabb viszonylatban, okozati összefüggésben vannak államunk lét-alapjaival.

Az első kérdés: mi lesz a Balkán-félszigettel?

Mióta *Andrássy* zseniális külpolitikája Boszniát és Hercegovinát megszerezve oly hatalmas, szinte domináló örállomáshoz juttatott bennünket a tüzfészek területén

és a hármass szövetség megteremtésével alapját veté meg középeurópai nagyhatalmi állásunknak és különösen mióta az Oroszországgal létrejött békés megegyezés biztosította a balkán-félszigeti statusquot, bizonyos könnyüvérséget látunk érvényesülni ugy a Balkán-kérdések felfogásában, mint kezelésében és pedig nemcsak diplomatáinknál, hanem itthon, a magyar politikusoknál is.

Ezt a könnyüvérséget diplomáciánknál nem csodáljuk és — értjük. *Andrássy* Balkánpolitikája magyar volt, megértése, folytatása és megvalósítása az Árpádok és a Hunyadiak magyar politikájának. A mi diplomáciánk pedig, sajnos, *Andrássy* óta sütt osztrák. *Andrássy* epigonjai csak „eszköznek a mester szavaira“ de azokat a szavakat nem értik. És ugyan ki merné tőlük követelni, hogy értsék? Ki kívánhatná a verébtől, hogy mint a fülemile, csattogjon; ki a macskától, hogy oroszlan-ként viselkedjék?

Magyar külpolitikát csak magyar diplomaták csinálhatnak. De kérdjük: hol vannak a magyar diplomaták? A kik féltő gonddal munkálkodnak a nemzetközi viszonyok javításán, új és hasznos összeköttetések szerzésén, a régiéek ápolásán és erősítésén? Hol vannak? És az a felelet, a mely e kérdésre visszahangzik, a legnagyobb vád a magyar államférflakra, a melyen nagyon keveset szelidit ez a tény, hogy most pályázatokkal szólítják fel a magyar ifjakat a diplomáciai szolgálatra. Egy emberöltő érthetetlen mulasztását kell itt pótolni. Fel hát, magyar ifjuság, mu-

tasd meg, hogy kész vagy követni a nagy *Andrássy* nyomdokait, mert ugyancsak szükség van erre.

A Balkán-félszigeten minden jel oda mutat, hogy a pán-ruszsizmus ha nem is végső rohamra készül, de egy orvttamadást intéz Törökország és a Balkán. államok statusquoja ellen. Ez a pán-orosz politika évszázadok óta nem szünetel és nem is fog szünetelni, míg vagy végleg nem győzedelmeskedik, vagy végleg le nem számol vele Európa és első sorban Ausztria-Magyarország. Vajon, ha Oroszország a tüzescsóvát bedobja a Balkán szalmakazlaiba, casus bellit csinálunk-e belőle? Ha az albán-kérdés kipattan, összeveszünk-e Oroszországgal és mi is foglalni megyünk-e inkább, mint tőrni, hogy más foglaljon?

Az osztrák-magyar monarchia mai öszszeállításában és alkotmányos berendezésében nem alkalmas hódításokra. De ha a szükség kényszerű szava térfoglalásra szorit bennünket, ami nincs kizárva, föld-áldozzuk-e alkotmányunkat? Avagy módosítsuk? Egyik sem áll nemzetünk érdekében. És különösen nincs nemzetünk érdekében a hódító politika. Idegen fajok, idegen kulturák vegetálnak a Balkán területen. Még mikor Magyarország igazi hódító állam volt, amidőn országszerző királyaink elvitték oda diadalmas zászlóikat és *Szent-István* koronája alá hozták a Balkán-országokat, még akkor sem tartottak meg azokból egy talpalattnyi földet sem. Egy pár katonai állomást szerveztek, minők a macsói, szörényi, sólyosozorai bánóság voltak, de a népeket és

TÁRCA.

Egy a sok közül.

Irta: Botkáné-Kempelen Etelka.

A jótékonyág anyala leszállott az égből, kéré, édes szavakat sugdosott a palotákban lakó hölgyek füleibe s fellelkesítette valamennyit. Tenni, segíteni akart mind, elárasztani jóval a vén Budavár: és környéke szegényeit...

Alig pár hét mult el, épp ragyogó tavasz volt, hogy kezdetét vette a bástya-ünnepély; mely ezeket hozott a szegények konyhájára.

Dal, mámor, verőfény volt mindenfelé. Gyönyörű holdvilágos est, a csillagok ezrei lera-gyogtak az azur-kék égről, a Krisztinavárosból édes ákácillatott hajtott fel a szellő, a budai hegyek impozánsan emelkedtek körös-körül. Hát még a kedves bástya-sétány! Tündérvárnak nézett ki a hely, hol ezelőtt szomszédaink oly sok vért hullattak el. A fák közt lampi-ónok világítottak, az utak illatos füvekkel voltak behintve s ebben a gyönyörű világban, a fal mellett sorban elhuzódó sátrokban, az emberáradatnak fiatal menyecskék s fiatal lányok enyelegve árulgatják cikkeiket „jótékony-célra.“

Az egyik sátorban egy husz év körüli nyulánk, szőke leány hangos kacaja, a másikban egy tüzes, barna menyecske kissé pikáns meg-

jegyzései, a harmadikban... ej, de kitudná ezt sorra elmondani. Egy szóval minden helyecskének megvolt a maga varázsasszonya, aki csábította körébe a Don Juonak seregét. Emellett vigan szolt *Badics Béla* zenéje, hogy ismét bus melódiába csapjon át.

„Lehullott a rezgő nyárfa...“

— Hej istenem, istenem! — Ez a sóha egy vidám, könnyelműnek látszó ifju leány kebeléből tört elő. — Mindenki mulat itt, gondolja magában, — látszólag én ts, pedig szívemet a szenvedés marcangolja. No de azért vigan! Svtoa lebegve könnyű világos kék foulord selyem ruhájában, egy épp a sátorba lépő honvédhuszár főhadnagy elé tart egy poharat telve likörrel.

— Igyék főhadnagy ur, éljen a mulatság rendezője...

A főhadnagy kissé nem tetszőleg néz a leányra s gyorsan odavágja neki:

— Jöjjön velem sétálni, beszédem van önnel.

Megindultak. Eleinte szó nélkül haladtak egymás oldalán, itt is, ott is beleütődtek valakibe, de mit bánták ök; mindketten el voltak foglalva saját gondolataikkal, saját érdekeikkel s egészen megfeledkeztek hollétükről. A tiszt, szép barna huszonöt éves ifju, kezdte meg a beszédet:

— Ugye maguk elmennek innét, itt hagyják a szép Budát, itt az ismerősöket, rokono-

kat, jó barátokat: hogyan tehetik ezt? Lesz-e idő, mikor eszükbe fogunk jutni, lesz-e oly boldog perc, mikor az én alakom is megjelenik ön előtt? — Mindig lassabban beszélt, figyelni látszott társnője arcát, majd szenvedélyesen, odahajolva hozzá, sugta fülebe:

— Szeretlek.

A leány megrettent. Régen várta ő ezt a nyilatkozatot, tudta, hogy annak el kell következnie s mégis félt tőle. Amaz pedig hévvel folytató:

— Szeretlek, s örültség tőled ezt a szerelmet csak megvetni azért, mert tiszt vagyok? Nem hagyhatom e itt pályámat, nem-e édes anyámat, nem hagyhatok-e el mindenkit, mindent, tééretted? Forrón szeretlek, réges-rég imádlak, de ismerem az okot is, amiért nem szeretsz. Viseleted mindig kifogástalan nyájas szives volt, de hiányzott belőle az a melegség, mely a hűn szerető szív kifolyása...

Nem folytathatta tovább; a leány rosszalló pillantását ily szavak követték:

— Mindenekelőtt nem értem, hogy mérést engem tegezni, — mikor ezt mondta, teljesen az a leány volt, kineköt Budán tartották, Budavár legszebb, de legbüszkébb leánya. *Mar-cára* a szenvedély piros rózsákat festett, s ez a szín jól állt neki.

Egyszerre szelidebb lett arckifejtése, szeméi fájo szánakozással tekintettek a szép ifjura, hangja is lágy, bus lett.

országokat szabadjukra hagyták és megelégedtek azzal, ha a népek a magyar érdeksphaerába úgy, ahogy beilleszkedtek. Ez volt az igazi, helyes, észszerű politika akkor; ez ma is. De vajon ha ma a hódító politika mezejére sodortatunk, megtartoztathatjuk-e magunkat ily bölcsen föllálitott korlátok között? Vajon szláv nemzetiségű katonáink megbízhatók lesznek-e a törzs-rokon Balkán-népekkel szemben és vajon egy esetleges kudarc a harcmezőn, amire még csak gondolni sem jó, de kizártnak nem tekinthető, nem fogja-e megbillenteni idehaza a nemzetiségek egyensúlyát, hogy rosszabb szót ne használjunk, a magyar egységes állam és a magyar faj rovására.

Mind olyan kérdések ezek, amelyek önkéntelenül agyunkba tolnak, ha a Balkán-kérdéssel foglalkoznak és amelyekre más felelet nincs, mint bizalom a magyar faj hivatásában, ősi erényeiben és az isteni gondviselésben (*).

Kulturmérnöki munkálatok

Arad vármegyében.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, augusztus 12.

Arad vármegyében, Világoson, a napokban alakult meg a *Mátka-éri vízrendező és belvízelvezető vizitársulat*, melynek megalakulásához és jövőbeni működéséhez közgazdasági és közegészségügyi tekinteteből igen fontos körülmények és kívánalmak fűződnek.

A Mátka-ér és mellékvölgyei a Nagy Alföldet Erdély felől határoló hegyláncokban találják eredetüket és közvetlen ezek lábánál — az Alföld szélén — Kovaszinc, Világos, Galsa, Muszka, Pankota és Szőlős aradmegyei községek határában fekvő mintegy 12.000 kat. hold nagyságu területen folytonos elöntéseikkel állandó kalamitásokat okoznak; mert míg ezen területek nagy részét a hegyekből aláömlő felületi vizeikkel minduntalan elnedvesítik és azok rendszeres gazdasági művelését, valamint megfelelő kihasználását és értékesítését megakadályozzák, másrészt viszont a terület mélyebb helyein, különösen egyes községek belterületén és azok környékén állandó mocsarak képződését vonják magok után, melyek a járványos tífus-

szos és malárius betegségek mindegyre ismétlődő fellépését és elterjedését eredményezik.

Ezen káros hatású viz-bajok megszüntetése céljából a földművelésügyi miniszter rendelkezése az aradi IX. kerületi m. kir. kulturmérnöki hivatal már évekkor ezelőtt egy generáltervezetet dolgozott ki, oly irányban, hogy a mellékvölgyek és az ezeket befogadó Mátka-ér mederágyainak megfelelő arányú rendezésével, a felületi vizek összegyűjtése és rendszeres levezetése s ezzel egyelőre a vízvidék legeminebb gazdasági viszonyainak előnyös megváltozása biztosítottassék. Ezen tervezet munkálatal 216.500 köbméter földmozgósítás mellett, beleértve a szükséges műtárgyaknak, köztük a *József nádor üzemcsatorna* átvezetésére szükséges szifonnak részbeni költségeit, valamint a felmerülő kisajátításokat: 96.060 korona kiadással és közel 7800 kat. holdnyi érdekeltségi terület érintésével lettek előirányozva, úgy, hogy a felöltet vízmentesítés katasztrális holdankint átlagosan csak 12 korona befektetést kívánt, mely összeg a területnek már egy évi gazdasági üzem-eredményében is mindenestre teljes fedezetet talál.

Az érdekeltségben a báró *Bohus*-család és a herceg *Sulkovszky*-féle uradalma, valamint az említett községek, mint erkölcsi testületek birtoktagjai tartoznak s ezek mellett annak zömét — közel 65 százalékát — kisbirtokosok birtokrészei képezik. Utóbbiak idegenkedése miatt csakis az eljáró hatóság és a tervező kulturmérnöki hivatal lankadatlan közreműködése folytán lett végre is elérve, hogy az érdekelt kisbirtokosok egy része, szintén megértvén és belátván a munkálatok szükséges és üdvös voltát, saját jól felfogott érdekükben a vízjogi törvény által kívánt többségben a nagybirtokosok egy részéhez tömörülnek és ezzel a munkálatok keresztülvitelét a vizitársulat törvényes megalakításával biztosították.

A megelőző eljárások után a nagybirtokosok és mintegy 500—600 kisbirtokos részvételével, a napokban tartott érdekeltségi közgyűlésen Dálnoki Nagy Lajos dr. alispánnak már csak a vizitársulat megalakulásának konstatálása képezte feladatát. A közgyűlés folytatólag *Tagányi Sándor* dr. országgyűlési képviselőnek társalati elnökké történt megválasztásával tisztviselői karát alakította meg és az aradi kulturmérnöki hivatal által kidolgozott alapszabálytervezetet nagy érdeklődés mellett változatlanul

elfogadta. Egyben a tervező kulturmérnöki hivatal főnökének, *Veszprémy József*nek felvilágosításaira és ez irányú javaslatára már ez alkalommal elvileg elhatározta, hogy érdekeltségi területét a szomszédos és hasonló rendezést igénylő területekkel való csatlakozással kiegészíti és az ilyképp előreláthatólag 12—14.000 kat. hold kiterjedést nyerő és egymással szerves összefüggésben álló érdekeltségi terület összes belvízrendezési kérdéseit is megoldásra viszi és pedig olyképp, hogy a községi belsőségek szükséges lecsapolásának eszközlése is biztosítottassék.

A megejtett közgyűlés eredményeiben tehát ismét egy igen fontos és nagy vidékre kiterjedő belvízrendezési művelet alapja vettett meg, melynek az érintett vidék közgazdasági és közegészségügyi viszonyai tekintetében nyilvánuló eredménydus hatása, az uralkodó káros állapotok frappáns és minden körülmények között bekövetkező előnyös átalakítása folytán, bizony is várható. Más oldalról egy nagy érdekeltségnek a jelzett és megoldást igénylő célok biztosítása végett ily utoni társulása első sorban a földművelésügyi miniszter figyelméről nyújt élénk képet, mely közgeivel és intézményeivel a gazdaközönség érdekeit ezen vonalon is felkarolta, állandó segínyt nyújt és folytonos törekvését képezi mindazon tényezők és körülmények istápolása, melyek útján egyes vidékek gazdasági viszonyainak előnyös megváltoztatása, javítása és ezekkel közgazdasági bajaink csökkenése és megszüntetése elérhető.

TÁVIRATOK.

A meghódított burok.

London, augusztus 12. A Standard jelenti Pretóriából tegnapi: Tizenkét burt, a kik meghódítottak és az angoloktól fegyvereket kaptak, hogy marháikat megvédjék, bur csapatok Volksrusttól északra egy farmban körülfartak. Megadták magukat, miután egyikük elesett. Ötöt közülük haditörvényszék elé állítottak, a melyben *Botha* Keresztély elnökölt és melynek ítélete alapján hir szerint négyüket agyonlőtték.

A Sarafov-pör.

Szófia, augusztus 12. Az itteni esküdtszék előtt ma kezdődött meg *Sarafov* és társai bűnpörének tárgyalása. Elnök *Sereskov* törvényszéki alelnök, a vádat *Verbanov* államügyész helyet-

— El kell tehát mindent mondanom? Szívemnek rejtve őrzött titka volt ez eddig, nem is sejtette senki, hogy e világot már meggyűlöltem, hogy örömei nekem nem örömek, hogy kacagásom álarc, amely alá eltakarom szenvedéseimet. Nem tudott róla senki, hogy feleszmélve a valóra, ridegnek látom e világot, önzőnek lánának minden embert, hazugnak mindent, mindent... Ön az első, aki megtudja ezeket; mert tudnia kell mindent. Nem valék még tizenhat éves, mikor szeretni kezdtem. Egy ifjút szerettem lánggal, forrón. Nem a gyermek-leány hevülete volt az; mély, tartós érzélem; a nő szerelme. Feltétlenül biztam benne, hittem, hogy szeret, boldog voltam nagyon. Ő huszonegy éves volt akkor, fiatal orvos. Egy évig tartott viszonyunk, három évig voltam boldog. Egy évvel ezelőtt eljött hozzám bucsuzni, mielőtt elment, kezemet kérte meg s az eljegyzést visszajövetelének idejére tüztük ki. Tanulmányutra ment Berlinbe. Nem untatom a részletekkel, legyen elég annyi, hogy elment, s három hónap múlva megjött eljegyzési kártyája, egy igen gazdag gyáros leányát jegyezte el... Mióta ez a csalódás történt velem, nem tudok bizni, nem tudok hinni.

Az itju szemei könyben usztak, el-elesukló hanggal szólott a leányhoz:

— Nem tud bizni benne, — de tud hinni nekem. Őt már ugysem szeretheti, szeressen engem.

— Nem szerethetem, nem? — Élesen gu-

nyosan kacagott fel szegény. — Miért? Ön azt hiszi, ahol bizalom nincs, ott szerelem nem lehet? Miért nem lakhatnék ez érzelem oly kebelben is, mely szomoru tapasztalatok után bizalmat adni nem mer? Igen, ha még sohasem csalódtunk, — de ha már tapasztaltuk, hogy nem mindig igaz szívből erednek az édes szavak, ha már tudjuk, hogy az életben igen sok a külszin, kárhozzatnunk nem lehet akkor azt, ki bizalmát nem ajándékozhatja oda. Szerintem lehet igaz szerelem, bizalom nélkül is, de csak kint adhat az nekünk.

Nem szerethetem őt; hát kit szerethetek. Azon nők közé tartozom, kik csak egyszer szeretnek az életben igazán. Más nem tudnék szeretni soha. Ő elhagyhatott engemet, de én megtartom hűség eskümet és e szív csak az övé. Ha értem jönne, elmennék vele. L. nnek a szolgálója, csak hogy a körében lehessenek. Ön férfi, ön nem érti ezt meg. A férfi egész szívvel sose képes szeretni, neki céljai, törekvései vannak, az egész emberiségért élnie kell. De a nő csak szeret, csak szeret mindig, hiven, igazán... De ő ugysem fog értem jönni soha. Én pedig nem fogok férjhez menni soha. Becsületes nő volnék-e, ha csak azért, hogy csak asszony lehessenek, elfogadnom áldozatait, hogy lemondjon carrierjéről, jövőjéről? Mi lesz velem? Lehet, hogy elmegyek gyermekeket nevelni, lehet, hogy e pályán még lassacskán talán boldogságot is lelek. Hiszen azt állítják a tudós férfiak, hogy minden pályán található

boldogságot; csak fennkölt szívvel lépünk rá.

Bus beszélgetés közt a kaszárnya elé értek. Az egyik ablakból erőteljes férfi hang éneke hallatszott ki:

„Ha megkondul a kis harang imára . . .

A leány megállt. — Körülötte nyüzsgő sokaság, mellette egy szerető szív s lelkében kínok, mélységes bánat,

— Bucsuzzunk el, — szólott a férfihoz, — bucsuzzunk el most. Mi már pár nap múlva elhagyjuk a szép fővárost, mondjunk egymásnak most isten-hzzádot.

A tiszt megfogta a leány kezét, forrón tartá egy percig az övében s egyszerre egy könnycsepp hullott rá. Aztán eleresztette, nem szolt egy szót sem s férfihoz nem illő udvariatsággal hagyta el a leányt.

Mindenfelől csengő kacaj hallatszott el hozzá, a kéjes, mámorral telt tavaszi éj szerelemről beszélt, a bokorban fülemile siratta a párját s az égről leszaladt hirtelen egy csillag, tüzes sávot hagyva maga után, aztán még egy, talán több is . . .

Kezeibe temetve arcát s félrevonulva a mulatóktól zokogott egymaga. Sátorából a szellő elhordta hozzá vég akkordjait kedvenc nótájának: Isten hozzád édes, isten veled kedves, együtt élnünk nem lehet . . .

tes képviseli. Vád alatt áll Sarafov Boris és Stojanov Sofron *Fitovszki* meggyilkolásában való bűnrészeség miatt, továbbá *Kovacev* László és *Trolev Dimitri Mihailianu* tanár meggyilkolásában való bűnrészeség miatt. A terjedelmes vádirat azt állítja, hogy Sarafov *Fitovszki* gyilkosát két héttel a gyilkosság elkövetése előtt Szóflába hívta, öt utasításokkal látta el és Stojanov által utlevelet szerzett neki Bukarestbe. A vád 26 tanura hivatkozik. Tizenhét védő van jelen. Az esküdtek kisorsolásánál az államügyész óvást emelt *Orcakov* volt igazságügy-miniszter ellen, a ki egy népgyűlésen a vádlottak mellett beszélt. Az esküdtszék két polgárból és két parasztból állt. A vádlottak, különösen Sarafov, nagy biztonságot és bizalmat mutatnak. A törvényszéki épület előtt az utcák üresek. A tárgyaló terem csak félig telt meg.

Crispi meghalt.

(1819—1901.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, augusztus 12.

Elbukott az agg bajnok. Több, mint két emberöltőn keresztül szüntelenül küzdött a politikai harcmezőn. És mikor életereje kimerült, súlyos betegsége a halálos ágyra vetette, a 82 éves bajnok két héten át bámulatos szívósággal birkózott a féltelmetes kaszással. Teste meg volt törve, alélva feküdt, de a hatalmas lélek, mely vagy hetven éven át mindig kereste a harcot, nem akart pihenőre térni. A megdermedt testben még lüktetett az elpusztíthatatlan erő. A szem örök bucsut vett már a tengertől, mely a szép Itáliát övezi, de a lélek még egyre harcolt azok ellen, akiket hazája ellenségeinek tartott.

Csodálva nézte Európa ezt a rendkívüli lelket és a ritka küzdelem láttára még azoknak is, akik mindenkor szem közt álltak volt a nagy beteggel, el kellett ismerniök, hogy a liberális Európa elvesztette erejének egyik jelentős tényezőjét, hogy *Crispivel* olyan férfiú tűnik el, a ki a tizenkilencedik század vezéralakjai közt foglalt helyet.

A lefolyt század legjelentékenyebb eseményei közé kell számítanunk azt, hogy a szétszaggatott olasz nemzet, mely kis kényurak államocskáiban tengette életét, egységes nemzeti állammá alakult és mint ilyen, az alkotmányos szellem, a szabadelvűség és kultúra erős oszlopa lett. A legutóbbi két évtizedben pedig a hármasszövetség volt az, melynek jelében Európa népei háborítlanul szentelheték erejüket a béke műveinek.

Es úgy az olasz egység megvalósulásában, mint a hármasszövetség fentartásában kiváló érdeme volt annak az államférfiúnak, aki vasárnap este az árnyékvilágba költözött.

Crispi Ferenc 1819 október 14-én született Riberán, Szicília szigetén. A jogot Palermóban végezte s aztán ügyvéd lett Nápolyban. Az 1848-iki fölkelés hírére haza sietett Szicíliaba és mint forradalmi biztos, majd hadügy-miniszter tevékeny részt vett a szabadságharcban melynek leveretése után a Bourbonok boszúja elől Franciaországba menekült. 1860-ban előkészítette *Garibaldi* szicíliai expedícióját és maga is az ezer marsalai hős közé tartozott.

Crispit 1861-ben megválasztották képviselőnek. A consorteria feloszlata után az új többség Crispi emelte az elnöki székbe. 1877-ben elhatározta Párisba, Berlinbe és Gasteinba, hol Bismarckkal belső ismeretséget kötött. 1877. december 28-án versenytársának, *Nicotera*-nak utóda lett a miniszterelnökségben, de Crispi hatalma is csak rövid ideig tartott. A consor-

teria tagjai, a klerikálisok és néhány apróbb déli olasz frakció különböző okokból ellene fordultak és midőn 1878-ban bigámiával is megvádolták, a felháborodott közvélemény Crispi lemondásra kényszerítette.

1887. márciusában Crispi a *Depretis*-minisztériumot kívánta vád alá helyezni. *Depretis*, hogy ellenfele támadásaitól szabaduljon, felvette a saját minisztériumába s a belügyi tárca vezetését bizta *Crispire*. Midőn *Depretis* július 29-én meghalt, Crispi lett utóda a miniszterelnökségben és egyúttal a külügyi tárcát is elvállalta. Ekkor a volt forradalmár szegre akasztotta elveit és barátja lett a hármasszövetségnek és Ausztriának. Hogy az osztrák-magyar monarchia, Németország és Olaszország közötti barátságot még bensőbbé tegye, ismételten meglátogatta *Bismarckot* és *Kálnoky* minisztert; 1889-ben pedig *Umberto* királyt Berlinbe kísérte, mely alkalommal a fekete sasrenddel tüntették ki. A francia szövetséggel ellenben a radikális és szocialista párt boszantására teljesen szakított, sőt a francia köztársasággal folytatott kereskedelmi alkudozásokat is megszakította.

Egy *Caporali* nevezetű radikális 1899. őszén merényletet kísérelt meg Crispi ellen, de csak könnyű sebet ejtett rajta.

A választások ezen egész idő alatt 1891-ig mindig Crispi diadalával végződtek. A képviselőházban különösen az erythraei gyarmat be rendezése és a *Menelik* abessziniai királylyal 1899-ben kötött szerződés miatt kelt ki ellene az ellenzék. Az előlött támadt vitában a képviselőház 188 szavazattal 55 ellenében bizalmat szavazott *Crispinek*. Midőn a Rómában alakult trieszti és trienti bizottságot feloszlatta, az irredentista és radikális sajtó *osztrák bérenc és renegát* címekkel illette őt, de a többség akkor is helyeselte eljárását. A november 30-án megválasztott 508 képviselő közül 329 a kormány programját vallotta, de az 1891. január 20-án megnyitott képviselőház az évi hiány alábbszállítása végett a hadügyi költségvetésből is törült. Crispi ellenfelei mértéktelen öröme január 31-én beadta lemondását. Ezóta a szélsőbal padjairól intézte utódjai, főleg *Rudini* és *Giolitti* ellen támadásait, a hármasszövetség helyességét illetőleg azonban egyetértett azokkal.

Crispit 1893. elején ellenfelei azzal vádolták, hogy a Panama-botránnyal kapcsolatban *Herz* Kornéltól, illetve *Reinach* bárótól 50.000 frankot kapott és viszonzásul a Lazarus-rendjelt eszközölte ki *Herz* számára. Ezen váddal szemben Crispi a képviselőházban azt a nyilatkozatot tette, hogy ő hosszú éveken át *Reinach* br. ügyvédje volt s a szóban forgó összeget méltányosan és azért kapta, mert *Reinach*nak Olaszországban fekvő birtokait adminisztrálta.

Nápoly, augusztus 12.

Crispi halálánál jelen volt családja, legbensőbb barátai és rokonai. A halál hírével azonnal megtáviratozták a királynak, az özvegy királynénak és az állami főméltóságoknak. A lapok azt írják, hogy Crispi holttestét hajón Palermóba viszik, ahol a város ünnepies temetést készít elő. Hire jár, hogy Crispi végrendeletében megnevezett egy politikai személyiséget, aki iratait átnézzé és emlékiratait közzétegye.

Róma, augusztus 12.

Crispi halálának híre egész Olaszországban mély benyomást tett. A reggeli lapok meleg hangú cikkekben emlékeznek meg *Crispiről* és kiemelik hazafias érdemeit és államférfiúi képességeit. A *Fracassa* szerint a kormányt a temetésen *Cocco-Ortu*, *Morin* és *Nunzionani* miniszterek fogják képviselni.

Nápoly, augusztus 12.

Crispi holttestét a Lina-villában, a halottasszobában fogják ravatalra tenni. *Veteránok*, tűzoltók és városi rendőrök állanak diszörséget. A temetés napját még nem állapították meg. *Crispi* holttestét gőzösn Palermóba viszik. *Heroce* szobrász halotti maszkot készített róla. *Crispi* dolgozó szobáját lepecsételték és végrendeletét *Bonnuci* közjegyzőnél helyezték le-tétbe.

Nápoly, augusztus 12.

Római távirat szerint *Crispi* 36 óráig feküdt önkívületlen állapotban, többé nem is tért magához. Lelki vigaszban nem részesült. Az utolsó pillanatban leánya *hal-dokló atyja ajkára szorította a feszületet*.

Budapest, augusztus 12.

Szell Kálmán miniszterelnök Rátótról ma rendkívül megleghangu részvétlívíratot küldött *Nigra* bécsi olasz nagykövetnek.

Róma, augusztus 12.

Crispinek ma megtalálták egy végrendeletét, melyben elmondja, hogy vagyona az utolsó időben nagyon megfogyott. *Vagyonát Peppina* feleségére hagyja. Azt is mondja, hogy *Peppina* nevű leányának már kiadta részét hozomány alakjában.

Róma, augusztus 12.

Viktor Emánuel király saját és felesége *Heléna* királyné nevében ma részvétlívíratot intézett *Crispi* özvegyéhez. A távirat következőképpen szól:

Az öreg vitéz emlékére, aki az egységes Itáliának, Olaszországnak megalapítója volt, a minek életének oly nagy részét áldozta örökké fog élni."

Koronás gazdasszonyok.

(Királynők otthon.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 12.

Takarékos uralkodónók! Kissé szokatlanul hangzik ez a két szó, pedig hát vannak ilyenek is. Elárulja néhány, részben indiskrét cikk, mely egy előkelő angol folyóiratban jelent meg most.

A koronás gazdasszonyok érdekes sorát I. *Alexandra* angol királynő nyitja meg, aki megtestesült ideálja a takarékoságnak. A milliomos angol szabócégek bizony nem az ő pénzéből építik tizemeletes House-ikat. I. *Alexandra* maga készíti kalapjait sőt legtöbb ruháját is egyedül szabja ki s varrja meg. De a leghallatlanabb tény az, hogy lyukas harisnyáit — bigyjék el, a királynék lábravalója is kilyukadhat — szintén a saját fehér kacsóival tömi! A konyhában épp olyan jártas, mint a varrógép mellett. Takarékosága az ékszereknél nyilatkozik meg leginkább. Az angol drágaság-kereskedők panaszo-lják, hogy évtizedek óta nem jutottak pénzhez a királyi házból. Nem mintha adósságról volna szó, de egyszerűen nem vásárolnak. A milliomos ékszereket a köztársasági királyok: az amerikai vasut-, petrolium- és egyéb hasonló fejedelmek veszik, mint például *Astor* asszony, akinek négymillió dollárt érő ékszere van.

Még tán az angol királynőt is felülmulja *Vilma*, a hollandusok bájos uralkodónője, aki maga készítette kolonyájának legintimebb darabjait, hogy az így megtakarított összeget a szegényeknek juttassa. A palotájában valóságos divatszalonja van, ahol sok toalet, de különösen nagyszámu női kalap készül. *Vilma* királynő vetekedik akármelyik kis párisi massomoddal ügyességre nézve. S ezt a szép képességet főképp a *burók* javára értékesítette. Mikor ugyanis Hollandiában nagy segítő-mozgalom indult

meg a délafrikai hős nép érdekében, Vilma királyné fölcsapott divatterem-tulajdonosnőnek. Pénzért árulta a magakészítette kalapokat, még pedig borsos áron: egyet se adott ezer holland forintnál alul. Az is igaz, hogy nem alkudtak a boltjában.

Nagyon takarékos *Heléna*, az olaszok szép királynéja is. Valóságos forradalmat keltett a királyi konyhában, mikor kisütötte, hogy ott évek óta csálnak.

Karlsruhban, Stockholmban, a bajor királyi udvarban, Lajos herceg trónörökösénél egyformán nagy a takarékoság. De leginkább megvan ez a jó tulajdonság *Viktóriában*, a svéd trónörökös nejeben, aki híven követi anyjának, I. Vilmos császár leányának (Lujza badeni nagyhercegnőnek) példáját:

— A nő palotában és gunyhóban egyaránt takarékos és szorgalmas gazdasszony legyen, Ne bál-, hanem konyha-tündér! . . .

Jó volna, ha ezt megszívlelné sok kényes bálkirálynőnk is.

SZÍNHÁZ ES IRODALOM.

A színház műsora:

Kedd: Constantin abbé, vigjáték. Ujházi Ede vendégfelleptével.

Szerda: Bor, szimfonia. Ujházi Ede vendégfelleptével. Csütörtök: Délután: Pápanek Dani, bohózat. Est: Model, operette.

Péntek: Szünet.

Szombat: Bölcs Nánán, reg. Ujházi Ede vendégfelleptével.

* Ujházi Ede vendégjátékai. A Nemzeti Színház kiváló művésze ma esti vonattal érkezett Aradra. A mester holnap, kedden kezdi meg vendégjátékait egyik legnagyobb alakításával, *Constantin abbé*-vel. Ujházi felleptei iránt nagy az érdeklődés. A darab szereposztása ez: Jean *Palágyi*, Paul *László*, Larnack *Bács*, Bernárd *Szadai*, Scottné *Menszáros Margit*, Bettina *Komlósy Ilonka*, Lavardamné *Bácsné*, Pauline *Tolnayné*.

* Szerződöttes. *Giréthy Károly*, a *Magyar Színház* komikusa október 1-től az aradi színházhoz szerződött.

Viktória császárné temetése.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, augusztus 12.

Kronbergből táviratozzák: A *Viktória* császárné holttestét vivő gyászmenet este fél 10 órakor harangzugás közt hagyta el a kastélyt. A menet élén és oldalán katonák és fáklyavivők mentek. A koporsó megett, melyet 12 altiszt vitt, *II. Vilmos* császár ment egyedül és utána a többi gyászkisérlet.

Fél 11 órakor a templomba ért a menet, mely előtt diszszázad állott zenével és zászlóval. Miután a koporsót letették a templomban, belépett Vilmos császár, a császári hercegek, a fejedelmi személyek és *Bülow* gróf birodalmi kancellár. A halott beszéltetése után Vilmos császár és a többi jelenlevők letérdeltek imádkozni. A császár azután koszorút tett a koporsóra, mire elhagyta a templomot és visszatért Hamburgba.

Ma délelőtt különvonaton megérkezett az angol király és királyné, *Viktória* hercegné és *Miklós* görög herceg. A pályaudvaron a 80-ik ezred diszörsege zászlóval állott fel. Üdvözlésükre megjelent a császár, a császárné, a három legidősebb herceg, a kíséret, *Bülow* gróf birodalmi kancellár és *Walderssee* gróf tábornok. Midőn a vonat berobogott, a diszszázad tisztelt. A felségek rendkívül szívesen üdvözölték egymást. Miután a diszszázad előtt elhaladtak, a császári pár a királyi párt a Parkhotelbe kísérte.

Vilmos császár, a ki angol egyenruhát viselt, *Alexandra* királynéval az első kocsiban ment. *Edvárd* király a gárdadragonyosok egyen-

ruhájában *Auguszt*a *Viktória* császárnéval követte őket.

Ma délután négy órakor a kronbergi templomban gyászünnepet tartottak *Viktória* császárnéért. A *friedrichshofi* kastélytól a kronbergi templomig katonaság állott sorfalat. Miután a császár és a császárné, az angol királyi pár, a badeni nagyherceg és neje, *Frigyer Vilmos* trónörökös, a hercegek és a többi fejedelmi személyek a koszorúkkal borított koporsó mögött egy oltárfülkében helyet foglaltak, a kar egy gyászdalt énekelt, mire *Dryander* udvari főkáplán imát mondott. A második ének alatt *Ágost Vilmos* és *Adalbert* hercegek kivont karddal előléptek és a koporsó lábánál a diszörtség közt foglaltak helyet, míg *Frigyes Vilmos* trónörökös és *Eitel Frigyes* herceg a koporsó fejénél, *Dryander* udvari főkáplán mellett állottak.

Ujabb ima után, melyben *Dryander* megemlékezett súlyos szenvedéseiről és megpróbáltatásairól a császárnénak, a ki gazdag képességekkel felruházva hivatása betöltésére boldogan és boldogítva élt férje, a nagy szenvedő oldalán, a beszéltetés következett, mely alatt a csapatok dobpergés és kürtszó mellett tisztelegtek. A *Miatyánk* után a kar „*Légy hü mindhalálig*” című dalt énekelt, mire a csapatok újból tisztelegtek. Ezzel az ünnep véget ért.

Szocialista képviselőjelölt Aradon és Uj-Aradon.

(*Mezői Vilmos tervén.*)

— Az Aradi Közlöny tudóstíjójától. —

Arad, augusztus 12.

A magyarországi szocialisták tudvalevőleg két pártra szakadtak. A budapesti kerületi betegsegélyző pénztárnál észlelt visszaélések folytán a vezetők egy része *Mezői Vilmos* fővárosi hírlapíró kezdeményezésére egy tekintélyes párt élén kivonult a pártból és megalakította az *ujjászervezet szociáldemokrata pártot*. Ezek az *ujjászervezett szociáldemokraták* a vidéken, különösen a nagy Alföldön hódítottak maguknak tért az elégtelen apró iparosok, sőt a jobbmodu gazdák közt is.

A *Mezői szocialistáinak* egész más a programjuk, mint azoknak, kik a *Népszava* s illetőleg a betegsegélyző pénztár jöfizesésű alkalmazottjai körül csoportosulnak. *Mezői* a magyar állameszme keretén belül akarja megvalósítani a maga eszmét, míg a másik párt nemzetközi alapon áll s az állam fogalmát nem ismeri el.

Aradon az *ujjászervezett szociálistáknak* már van pártjuk, bár itt sohasem volt, de nem is lesz talaja a szocializmusnak. A hatóság erélyes intézkedései annak idején nagyon megfélemlítették a keletkezőben levő mozgalom vezetőit. Dacára ennek, megalakult a kicsiny szervezet, mely jobbára cipész, asztalos- és ácskmunkásokból áll.

Az aradi szocialisták tegnap nyári mulatságot rendeztek, amelyre meghívták *Mezői Vilmost* Budapestről. *Mezői* le is jött s ezen alkalommal egy munkatársunknak a szocialisták választási készülődéseiről a következőket mondotta:

„Az idej választások az *ujjászervezett szociáldemokrata párt* szintén kiveszi a maga részét. Mintegy 35—40 kerületben állítunk föl jelölteket. Különösen az Alföldön. Ott *majdnem minden kerületben lesz egy jelöltünk*. A *Népszava*-párt most adta ki azt a programot, melyet a választásokon zászlójára tűzött. Ezen az *uj és független Magyarország* is szerepel. Ez enél a pártnál teljesen új programmpont, holott

az *ujjászervezett szociáldemokrata párt* már a múlt évi szentesi kongresszuson feladatául tűzte ki az *uj és független Magyarország eszméjének megvalósítását*.

Aradon is, Uj-Aradon is feltétlenül állítunk föl jelölteket. A személyekben nincs végleges megállapodás, de annyi bizonyos, hogy ezek a jelöltek a fővárosi vezetőségből fognak kikerülni.

Győzelemre nem számítunk, de meg vagyunk győződve arról, hogy a választási kampány meglepő eredményeket fog kimutatni. Ennél a választási harcnál is az a fő célunk, hogy eszméinket terjeszszük. Ki akarjuk irtani azt a fölfogást, hogy a szocialisták föl akarják osztani a földet. Ezt csak ellenségeink mondják rólunk, hogy népszerűtlenné tegyék eszméinket. Meg akarjuk győzni a magyar közvéleményt arról, hogy a szocialisták nem akarják a többnejűséget, mint azt egyesek gondolják. Békés eszközökkel, törvényes korlátokon belül akarjuk kivívni a mai társadalmi állapotok javulását.

Nyomást akarunk gyakorolni a kormányra arra nézve, hogy megmutassuk, hogy nem a jogtalan milliók, hanem a szavazó joggal bíró választó polgárok nagy része kívánja ma már az általános választói jogot.

Erősen bizunk, hogy az Alföldön, ha nem is teljes győzelmet, de meglepő eredményeket fogunk elérni.

Aradon sokat üldözték elvtársainkat, dacára ennek, a mozgalom erős. Ilyen terrorisztikus eljárással akarták eddig mozgalmunkat itt Aradon elnyomni, de ez nem sikerült. Igényt tartunk arra, hogy a mi pártunkkal szemben a törvényes mozgási szabadságot respektálják.

Küzdünk a független Magyarországért, mely egyik konzekvenciája a magyar állameszmének. Igényt tartunk arra, hogy bevonuljunk a magyar parlamentbe.

Ezeket mondta munkatársunknak az *uj szocialista-párt* vezetője. Ami az ő politikai programjukat és „reményeiket” illeti, ahhoz hozzászólani felesleges, — úgy sem lesz abból soha semmi. Ami pedig a „törvényes mozgási szabadság”-ot illeti, hogy ebben itt Aradon korlátozva lennének, azt éppen a tegnapi özszejövetel cáfolja meg legjobban, ahol mulathattak, szónokolhattak, sőt politizálhattak is kedvük és akaratuk szerint az *uj szocialisták*, vezérükkel egyetemben.

MULATSÁGOK.

(=) *Kereskedők táncvigalma*. Az aradi kereskedő-ifjuság vasárnap este táncmulatságot rendezett a városligeti vendéglő-nagytermében az aradi Kossuth-szobor és az aradi Kereskedők köre Erzsébet segítő-alapja javára. Az ambiciózus és buzgó fiatal rendezők fáradozását az alábbi névsor szerint siker jutalmazta. A mulatságon megjelent az aradi Kereskedők köre vezetősége, *Tedeschi* Viktor elnök, *Keppich* Zsigmond a helyeszközlő osztály főnöke, *Farragó* Rezső titkár. A mulatságon részt vettek:

Leányok: Bleyer nővérek, Braun nővérek, Barna nővérek, Brüll Ilonka, Biacsy Mariska, Cakó nővérek, Csatlós Ilonka, Engel Fannika, Frits nővérek, Grünfeld Fanyika, Gárdonyi Giza, Gattermayer Giza, Göncö Böske, Guttmann nővérek, Halota Mariska, Issekutz nővérek, Kenderessy nővérek, Klein Giza, Kovács Róza, Kulin Etelka, Klinger nővérek, Neulinger nővérek, Neumann nővérek, Nyári Anna, Nikola Juliska, Orbán Mariska, Puskel Gizike, Prack Margit, Pavicsics Mida, Steiner Helén, Schwartz Sarolta, Schriffert Rózsika, Sándor Esztike, Sztine Lujza, Stein Margit, Sziman Juliska, Schulik nővérek, Téger Margit, Tóth Matild, Ujvárosi Jolán, Udvardy Annuska, Varga Piroška, Weisz Gizella, Weisz Mariska, Weisz nővérek.

Asszonyok: Bihacsy Jánosné, Bleyer Adolfné, Brácy Ferencné, Braun Ignác, Babocsányi Ferencné, Brüll Ignác, Cakó N.-né, Frits Ferencné, Gárdo-

ayiné, Göncö Jánosné, Gattermayer Ernőné, Gutt-
mann N.-né, Koronel Adolfné, Koszilkov Józsefné,
ö.zv. Kenderessy Lászlóné, Klinger Józsefné, Kovács
N.-né, Kócy Ferencné, Kullinerné, Meinarc Gézáné,
ö.zv. Neumann Istvánné, Nikita Jánosné, Orbán Jánosné,
Puskal Jánosné, Prapak Sándorné, Rhein Józsefné,
Schwarc Dávidné, ö.zv. Steiner V.-né, ö.zv.
ö.zv. Stein Dánielné, Schriffier Józsefné, Sándor Józsefné,
ö.zv. Steiner Józsefné, Szimán Ignácné,
Schullik Jakabné, Teger Józsefné, Tóth Jánosné,
Tóvárossy Józsefné, Valenta Andrásné, Varga Józsefné,
Varga Istvánné, Weisz N.-é, Weisz Ignácné.

(=) A szociáldemokraták mulatsága. Az
ujjászervezett szociáldemokrata párt tegnap
este sikerült mulatságot rendezett a Salac-ut-
cai „Nagy pipá-“hoz címzett sörcsarnok kert-
helyiségében, melynek egyik érdekességét ké-
pezte Mezőfi Vilmos fővárosi hírlapíró felolva-
sása, amelyben a munkásnéposztálynak a mű-
vészetekhez, az irodalomhoz és a tudományhoz
való viszonyát fejtegette. A felolvasást este
szini előadás követte, mely alkalommal színre-
került a fővárosban is annyi akadályon átment
szocialista izü szindarab: „A gyári leányok“.
Előadás után hazafias szavalkatok, majd tánc kö-
vetkezett, amelyen jelen voltak:

Lányok: Weisz Irma, Szücs Etlka, Szücs
Jusztin, Andrassy nővérek, Vecsery Erzsike, Szede-
nic Malvin, Tóth Mariska, Illés Ilona, Werbocky
Paula, Töröcsik Etlka, Nyári Róza, Bodnár Erzsike,
Bregyán Ilona, Mészáros Katica, Tolosár Etlka,
Ortner Róza, Öhlerer Anna, Csényei Mariska stb.

Asszonyok: Gerber Mátyásné, Klein Ferencné,
Weisz Hermanné, Berec Károlyné, Wagner Péterné,
Ponta Péterné, Tom Jánosné, ö.zv. Szász Jánosné,
Hetessy Istvánné, Hermann Kristófné stb.

(=) Tüzoltóbal Simonyifalván. A simonyi-
falvai önkéntes tűzoltó egyesület augusztus hó
18-án Schneider Károly vendéglőjében, saját fel-
szerelési alapja javára nyári mulatságot ren-
dez. A mulatság díjtékézzel és tombolával
van összekötve. Beléytic-díj személyenként 1 ko-
rona, családjegy 2 korona 40 fillér.

Schwemmer Adolf

utban Amerika felé.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 12.

Az aradi kereskedők körében nagy szere-
pet játszott valaha Schwemmer Adolf, aki nem-
rég itt hagyta Arad városát, hogy soha többé
vissza ne térjen. Schwemmer Adolf az aradi
törvényszék büntető osztályának iktatóköny-
vében meglehetősen ismert nevű férfi. Az
iktató könyv „Sch“ betűs lapja szinte virágzik
a Schwemmer Adolf nevével.

De a Schwemmer Adolf életrajzához nem
szükséges egyebet felemlitenünk, mint hogy
benső bizalmas barátja volt Szelle Józsefnek, a
hírheft aradi fiskálisnak.

Schwemmer Adolfot a télen két ízben le-
is tartóztatták. Aztán szabadlábra került.

Schwemmer már régi jó ismerőse Szelle-
nek. A sorsuk úgy függ össze egymással, mint
a szélmalom a széllal. Az egyik örömet meg-
érzi a másik is. A Schwemmer fájdalmát sirat-
ják Szelle és más társai és viszont.

Schwemmernek a Szabadságtéren a Marek-
házban volt fényesen berendezett lakása. Üzlete
pedig a Hunyady-utcában volt. Most mind a
kettő üres és kiadó. Ennek pedig a következő
históriája van:

Schwemmer Adolf augusztus hó 1-én ma-
gához hivatta Pomázi Mátyásné, aki arról ne-
vezetes, hogy régi butorokkal szokott keres-
kedni. Egész nap alkudozásokat folytattak a
Schwemmer butorai fölött, de nem tudtak meg-
egyeződésre jutni. Pomáziné végre hazament. Késő
este aztán hirtelen megint magához hivatta
Pomáziné Schwemmerné, és akkor Pomáziné
80 forintért meg is vette a Schwemmerék 4
szobára való burorát. Másnap pénteken el is
adta a butorokat a piacon.

Schwemmerék este 7 óra után hivatták
magukhoz Pomázinét, azután elmentek Szel-

léekhez, a hol vacsorára voltak hivatalosak.
Vacsora után az egész társaság kiment a vas-
úti állomásra, a honnan Schwemmerék az este
9 óra 35 perckor Budapest felé menő vonaton
elutaztak. Az állomáson Szelleék érzékeny bu-
csut vettek Schwemmeréktől.

Volt is okuk érzékenyen bucsuzni volt
fegyvertársaiktól.

Szelleék a legutóbbi szorongattatások napjai-
ban egyedül a Schwemmer barátságában talál-
tak vigaszt. Ok voltak, kik Szelleéket még most
is mindenben támogatták.

Az a hír jár a városban, hogy a Szelle
leveleit mind a Schwemmer címére küldték,
mert Szelleék kellemetlen volt ama ominózus
kasszaelvitel óta, hogy a ő leveleit, mint va-
gyonbukottét, Kertész dr. is elolvashatta.

É végből rendszeres posta-szolgálat fejlő-
dött ki Szelle és Schwemmer között. Erre a
célra, t. i. a levelek ide-odavitelére Szelle is,
Schwemmer is Pomázinét tartották legalkal-
masabbnak, de Pomáziné a szolgálatért fel-
ajánlott 5 forint dacára sem volt hajlandó a
postás szerepét magára vállalni. A két barát
ily módon kénytelen volt egy oláh legénynyel
közvetíteni a levelezéseket.

Elutazásuk előtt Schwemmerék egy szem-
tanu állítása szerint kis vasszekrényeket, amely
állítólag értékpapirokkal van tele, bevitték a
Grosz és Glück cég Hunyady-utcai üzletébe.

Ez a cég tartja fenn a levelezést Schwem-
mernével. Ma is kapott Glück, a cég egyik
tagja egy anzikszkártyát Schwemmerétől „Emma
Schwemmer“ aláírással, Robitsch-Sauerbruunból.

Azt mondják, hogy Schwemmerék Ameri-
kába készülődnek és hogy most körülbelül
60—70,000 forintnyi készpénzt vettek meguk-
kal. Mostani elutazásuk összefüggne evvel az
utatervükkel. Schwemmerék mindennap tár-
gyaltak Szelleékkal, hír szerint most beszéltek
meg, hogy ok is, Szelleék is Amerikában fog-
nak megtelepedni.

Szelleék különben, mint ez lapunk egy
más helyén olvasható, szombaton készülnek itt-
hagyni Aradot.

Lehet, hogy az amerikai ut összefüggésben
van ezekkel a hirtelen elutazásokkal.

Két sikkasztó öngyilkossága.

(Gyárigazgató a szesztartányban.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 12.

Budapesten a külső váci-úti Lincer-féle
szeszgyárban nagy sikkasztásra jöttek rá és e
felfedezés nyomán a gyár két régi tisztviselője
öngyilkossá lett. Az egyik a gyár pénztárnoka
volt és budafoki nyaralójában halántékon lőtte
magát, de még életben van; büntársa a szesz-
f nomító osztály főnöke és igazgatója megtalálta
a keresett halált és ma délután holttestét ki-
húzták egy óriási szesztartányból a hatóság
emberei előtt.

Napok óta beszéltek már a fővárosban,
hogy a Lincer féle gyárban bűnös visszaélés,
sikkasztás derült ki, majd a gyár pénztárnoká-
nak, Spitz Józsefnek öngyilkossági kísérletéről
szólt a hír. Természetesen mindjárt összefüg-
gésbe hozták az öngyilkosságot a kiderített
sikkasztással és mindenkinek igaza volt. A cég
a maga hatáskörében vizsgálatot tartott és rá-
jött, hogy Spitz nyolcvanezer koronával károsi-
totta meg a céget. Csak utóbb tudta meg, hogy
büntársa is volt: Antscherl Albert 47 éves, nős
igazgató, a szeszfinomító osztály főnöke. An-
tscherl mint 17 éves fiatal gyerekmber a
morvaországi Patelanból jött Budapestre és ál-
landóan a Lincer-féle gyárnak volt tisztviselője,
már sok éve olyan fizetéssel, amelyből bősége-

sen fedezhette nagy háztartását, annyival is
inkább, mert gyermekei nem voltak.

Az idei nyáron Antscherl gyakran kijáro-
gatott Budakeszire Spitzhez, a kivel nagyon
szoros barátságot kötött. Amikor hírt vette,
hogy barátja öngyilkossági kísérletet követett
el, ismét kisietett hozzá. Hosszabb ideig ma-
radt egyedül halálos sebbel fekvő kollégájával,
de hogy miről beszélgettek, senki sem tudja.
Tény az, hogy azóta Antscherl nem jeient meg
az irodában. Pénteken éjjel egy óraker még
látta az éjjeli őr a gyárban, úgy látszik, akkor
tért vissza Budakeszire. Az éjjeli őr beszéli,
hogy a mikor csöngetésére kinyitotta neki a
kaput, látta, amint Antscherl a lakása felé
ment, de tovább nem kísérte szemmel. Antscherl
nem ment föl lakására és felesége hiába várta
reggelig. Elmaradása feltűnt neki, szerencsét-
lenségétől tartva, értesítette aggodalmáról a gyár
igazgatóját.

Az éjjeli őr elbeszélése alapján a gyár he-
lyiségeiben keresték Antscherlt és az egyik hi-
vatalnok már kora délelőtt meg is találta a ka-
lapját és a zsebkendőjét abban a helyiségben,
a hol a hatalmas szesztartányok vannak. Egy
ilyen szesztartány, a melynek szélén a kalap és
a zsebkendő feküdt, körülbelül hatszáz hektoli-
teres és nyers szeszszel van megtöltve. Átmé-
rője mintegy négy méter, a mélysége pedig
körülbelül tizenkét méter.

A tisztviselő a leletről jelentést tett a gyár-
tulajdonosoknak s ekkor már kétségtelen volt,
hogy Antscherl Károly a szesztartányba ugrott
bele s ott lellezte halálát.

A mentésről természetesen szó sem lehe-
tett s azért a gyár vezetősége egyszerűen arra
a kötelességére szoritkozott, hogy a borzalmas
öngyilkosságot bejelentse az ötödik kerületi
rendőrkapitányságnak. Ez ma délben megjelent
a gyárban és kiszivattyuzta az óriási szesztö-
meget. Öt órai megfeszített munka után végre
kiürült annyira a tartány, hogy meg lehetett
látni benne a szerencsétlen Antscherl Károly
holttestét, a mely a szesztartányban egészen meg-
keményedett.

A szegény felesége e megrendítő aktusnál
már nem volt jelen, mert mihelyt bizonyossá
vált férje öngyilkossága, elhagyta fényes laká-
sát és hazament szüleire.

Antscherl holttestéről pedig konstátálta a
rendőr orvos, hogy külerőszaknak nyoma nincs
rajta s így ki van zárva az, hogy Antscherl
bünténynek esett áldozatul. Hivatalosan megáll-
tatták az öngyilkosságot. Konstátálták azt is,
hogy az öngyilkos, mielőtt beleugrott a szesz-
tartányba, a szeméit és száját zsebkendővel be-
kötötte, valószínűleg azért, hogy ne érezze a
nagy tömeg szesznek kellemetlen szagát. Holt-
testét a törvényszéki orvostani intézetre vitette
a rendőrség, a hol fel fogják boncolni.

A gyárban természetesen nagy lett a ré-
műlet a borzalmas felfedezésre, mert mintegy
hatszáz hektoliter szesz vált így értéktelenné s
az öngyilkos a halálával is érzékeny kárt oko-
zott a cégnek.

SPORT.

Aradi turisták Szlatinán.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 12.

Egy fiatal egyesület szorgalmas működéséről
számolnak be a helyi lapok az utóbbi időben
majd minden héten. Riukaság az, hogy egy
sport-egyesület Aradon ily szépen prosperáljon.
Ez az egyesület pedig az aradi-hegyvidéki tu-
rista egyesület. Első évkönyve a napokban
hagyta el a sajtót Schmidt János dr. főtitkár

szerkesztésében. Az évkönyben a főtítkár a többek között ezt mondja:

„Városunknak sok előnye mellett egy nagy hibája van és ez az, miszerint falaink közül a régi jó idők kedélyes életét a kor szele elsöpörte a nélkül, hogy helyébe a modern élet száz meg száz féle nemesebb irányu intézményét valóban és igazán meghonosíthattuk volna. Célunk a maga általánosságában tehát nem áll egyébből, mint a kedélyt visszahelyezni az ősi jogaiba: eszközünk pedig a szabad természet az ő nagyszerű pompáival, de egyúttal a szabad, a hivatalos korlátoktól megszabadított társadalom is az ő valódi nemes küzdelem alkotta vívmányaival.“

Es igaza van a főtítkárnak. Mi, kik egész héten át a poros, bűzös városban vagyunk kénytelenek időnként nagyrészt ülő szellemi munkával tölteni, szinte kedélybetegnek leszünk. Valódi áldás ily körülmények között, hogy akadt egy társaság, azaz egyesület, a mely céljául tűzte ki időnként a kedélyeket felfrissíteni a szabad természet élvezete által.

Hogy az egyesület céljainak megfelelően munkálkodik, azt mi sem bizonyítja jobban, mint a kirándulásokon való tömeges részvétele.

Vasárnap ismét sikerült kirándulással szaporította az egyesület érdemeit. A kies fekvésű Maros-Szlatina volt a kirándulás végpontja, hova két csoportban indultak turistáink. Az egyik csoport Schmidt János dr. vezetése alatt még szombaton indult el a Gurahonc felől Zöldesen keresztül felmászva a Drócsa hegycsúcsra, ereszkedtek le Szlatinára. A másik csoport Tedeschi Viktor vezetése alatt, Tótvárad felé, a regényes hegyeken haladó keskeny vágányu vonaton haladt Szlatina felé.

Mindkét csoportot a legnagyobb előzékenységgel fogadta a Munk H. és fia cég szlatinai cégvezetője, Radó Lipót és a nagytelep egész tisztviselő kara. Az ő kalauzolásuk mellett azután a hatalmas ipartelepét szemlélték meg turistáink. Majd pedig a falu fölötti fenyveserdőbe rándultak át, hol cigány és bor mellett, elfelejtve a hegymászás fáradságait, csakhamar táncra perdültek s oly parázs mulatságot rendeztek, hogy a völgyben indulásra váró kis vicinális mozdonyvezetője csak fenyegetések árán tudta a vig társaságot beszállásra bírni.

Az állomásnál Tedeschi Viktor az egyesület tevékeny elnöke a társaság nevében megköszönte a cég tisztviselőinek a szives vendéglátást s egy kellemes nap emlékével fáradt testtel, de vig kedélyvel tértek haza a kirándulók. Hogy a krónika teljes legyen, itt adjuk a kiránduláson résztvettek hölgyek és urak névsorát:

Tedeschy Viktor, Bogsán Károly és neje, Kirle Antal, Keresztes Arzén, Kell Lajos, Kormos Sándor, Mold József, Nagy Sándor és neje, Osztrovszky Sándor, Schmidt János dr., Szilágyi György, neje és leánya, Szilágyi Sándor és László, Szondy János.

+ A vadorzók. Vannak vadászemberek, akiknek sem fegyver engedélyük, sem vadász-igazolványuk nincsen, sem vadászterülettel nem rendelkeznek s ennek ellenére különböző szenvedélyvel üzik a rájuk nézve veszélyes sportot, sőt ezek az alakok még a legnagyobb ingyenek is. Az első fogoly, az első nyul és fácán az ő asztalukra kerül, mielőtt még a vadászati naptár jelezné, hogy most már szabad a vásár. Már is meggyült a csendőrség baja a vadorzókkal s egyre másra érkeznek ellenük a feljelentések. Érdekes, hogy a legtöbb lesi-puskás és orvvadász üres óráiban a csizmadia mesterséget űzi.

Szelléné sűrgeti az árverést.

(Budapestre költözés előtt.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 12.

Szombat óta oly nagy fordulat állott be a Szelle-ügyében, mely valószínűleg befolyással lesz az ügy további menetére. Szelléné egy nagy lépésre határozta el magát.

Ma délelőtt 11 órakor Szelle Józsefné és Sonnenfeld Károly ügyvéd megjelentek Embey Iván pénzügyi titkárnál és ott arra kérték Embeyt, aki az adóárverés ügyében az előadó, hogy intezze el soron kívül Kertész Miksa dr. csőd-tömeggondnok előterjesztését, melylyel kifogásokat emelt az adóárverés iránt. Ő neki ugyan is mindegy, akárhogy árverezik el a butorokat, de szombat előtt tegyék ezt, mert ő ezennel bejelenti, hogy szombaton Budapestre költözik.

Embey titkár Szelléné ezen elhatározásáról azonnal értesítette Kádas Antal városi adóügyi tanácsost és Kilényi János alszámvevőt, kik a város részéről az adóárverést kérték. Kilényi most hivatalból értesítette Kertész Miksa dr. tömeggondnokot a Szelléné elhatározásáról. Kertész dr. érintkezésbe lépett Kádas Antal tanácsnokkal és Kilényi alszámvevővel. Azt akarták megállapítani, hogy meglehet tartani szombaton az adóárverést. Kilényi az árverés megtartása mellett volt, de Kádas tanácsnok kijelentette, hogy miután az árverést nyolc napi határidőnek kell megelőznie, mely idő alatt az árverést publikálni kell, nem lehet még szombaton sem megtartani az árverést.

Kertész dr. megvárja a pénzügyigazgatóság döntését, mely holnap fog megtörténni. Ha a pénzügyigazgatóság helyt ad az ő előterjesztésének, akkor úgy sem lehet megtartani az árverést. Ha ellenben nem adna helyt, akkor Kertész dr. megfelelőbezi a határozatot.

Világos, hogy a csődhitelezőknek nagy érdeke, hogy az adóárverést megelőzze a bírói árverés. Ennek azonban csak akkor van a csődhitelezőkre nézve haszna, ha a Szelle butorait el lehet szállítani Szelle lakásáról.

Tudjuk, hogy a butorelszállítást az aradi kir. járásbíróság már egy ízben megtagadta s ezt meg is indokolta. Most azonban, a Szelléné kijelentése folytán Kertész dr. kérvényt fog beadni holnap délelőtt Pogonyi Nándor kir. albiróhoz, aki Schartner Sándor dr. csődbiztos helyettesíti a csődbiztosi minőségében, hogy a csődbíróság kérje a butorok átszállítását, miután most már a megváltozott viszonyok folytán a butorok abszolút nincsenek biztonságban s a csőd-tömegnek eminens érdeke, hogy azok valami védett helyre kerüljenek, a csődbíróság maga keresse meg a járásbírósaát a butorok elszállítása iránt.

Ha Pogonyi bíró Kertész dr. kérelmének helyt ad, akkor a járásbíróság törvény szerint kötelezve van a butorok elszállítására s azután a bírói kiküldött kérelmére a karhatalom ki- rendelésére.

Évvel aztán egy érdekes eseménnyel gazdagodnék a Szelle-csődügy történetje. Mert lehet-e képzelni furcsább látványt, mint hogy Szelle szemel előtt viszik el a drabantok az ő kedvenc butorait. Vagy lehet-e képzelni nagyobb örömet azoknál a családoknál, kik ily módon hozzájuthatnának régi kedves butoraihoz?

De a csődügy történetében nem kevésbé fontos Szelléné mai kijelentése, hogy ők szombaton Budapestre költöznék. Évvel sok szegény ember, kinek a Szelle név még most is átok számba megy, megkönnyebbülten sóhajtana fel. Hiszem Szellétől, mint a láthatatlan rémtől, még az is félt, aki csak hirből ismeri. Ennek

az eseménynek a méltatását azonban későbbre tartjuk fenn, majd ha Szelle tényleg elhagyta Arad város falait.

A bejelentések ma különben ismét megsaporodtak két tétellel. Az egyik bejelentő Kilényi Imre ügyvéd, aki helyettesítési munkadíj címén 1109 koronát, a másik Herberster K. budapesti cég, mely behajtott és el nem számolt követelés címén 400 koronát jelentett be a csőd-tömegbe.

HIREK.

Arad a Maros.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 12.

Szokatlan időben, augusztus közepén, készül a Maros kilépni medréből s vízával elönteni a környéket, amerre hosszú útja élvezet. A víz tegnapi állásából és növekedéséből következtetve, alaposan lehetett árviztól tartani, ma azonban az áradás már olyan kis mértékű volt, hogy nemcsak a kiöntés veszélye nem fenyeget, de valószínű, hogy holnap már apadni fog a hirtelen megnőtt Maros.

A víz az Erdélyben történt esőzések következtében, három nap előtt kezdett növekedni s olyan hirtelen gyorsasággal nőtt, hogy a rendőrség szükségesnek látta megtenni az óvintézkedéseket. Így a Neptun-uszodában és a szabad fürdőkhöz szombaton és vasárnap betiltotta a fürdést.

Az egész Maros mentén embereket állított fel, akik a töltésen a víz átszigargására ügyeltek fel. A szolgálatot tegnap éjjel is felváltva végezték.

A legnagyobb veszedelem tegnap délután volt. A Maros vize házfedeleket, épület-részeket s egy egész szállítmányt kendert hozott magával, növekedése pedig 14 cm. volt. Az éjszaka folyamán, amikor a víz magassága a zérus pont fölött 1 m. 98 cm.-ről 2 m. 04. centiméterre emelkedett fel, a munkások fátylafélynél munkára készen álltak őrt.

Lehmann Vince tábornok több ízben tudakozódott a rendőrségnél arról, hogy mit jelentenek Erdélyből az áradásra vonatkozólag, mert szükség esetén az aradi várban is megteszik az óvintézkedéseket. Ha ugyanis Erdélyből veszedelmes hírek érkeznek, a szilipeket elzárják, hogy a sáncokba ne hatolhasson a víz.

Hogy mit várhatunk Erdélyből, az rövid idő alatt elválílik. A földmívelésügyi miniszter legutóbbi jelentése, mint értesülünk, arról ad számot, hogy a Maros Erdélyben is rendkívül nagy mértékben megáradt s a marosillyei és alvinci határt elöntötte.

A kiöntés veszélye nemcsak Aradon, hanem a legtöbb Maros-menti helységeken is fenyegetett. Így Lippán a vasuti hid mellett a hatalmas ár a védőtöltésen áttört.

A mai nap alatt a víz állása ez volt: reggel 7 órakor 2.04 méter, délelőtt 12 órakor pedig 2.08 méter, ami mindössze négy centiméter emelkedésre mutat. A mérnöki hivatal a Thököly-zsilipet a biztonság szempontjából elzárta. A kiöntéstől azonban Aradon még azon esetben sem kell tartanunk, ha a víz negyedméternél magasabba emelkednék.

Válás előtt.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, augusztus 12.

A nyáron S. A. fővárosi kereskedő a feleségével Nagy-Marosra ment nyaralni. Már ekkor nem valami jó volt a fiatal házaspár között a viszony, s a férj, ki annak idején 12.000 forint hozományt kapott nejével, válni akart. De csak úgy kurtán akarta kitenni a házból, mibe az

Asszony sehogysem akart belemenni s legalább hozományát követelte.

A haragos házasok július 1-én vendégeket kaptak. A sógor, dr. H. Gy. budapesti orvos és a felesége mentek ki Marosra látogatásukra. Alighanem előre megbeszélt dolog volt ez a vizit, mert a doktorné fölszólította S.-nét:

— Ird alá ezt az írást!

— Mi van benne? — kérdezte a kereskedő felesége.

— Hogy békén elhagyod az urad házát s nincs ellene semmi követelésed.

Az asszony kereken kijelentette, hogy elkergetni nem engedi magát, a mire dr. H.-né a szemébe vágta:

— Még te ellenkezni mersz? Te, a ki megcsalod a férjedet...

S.-nét szörnyű harag fogta el s valami sértő szóval felelt vissza s a familia hájba kapott. Csak az érdekelt férj állt mozdulatlanul, s némán tűrte, míg ütök-verik a feleségét. Pedig úgy elbántak a szegényasszonnyal, a hogy a cigányok közt sem szokás. S.-nét dr. H. úgy összepofozta és megöklözte, hogy tele lett az arca meg a teste kék foltokkal s amint a földön fetrengett, szászor is leköpködtek.

A viharos jelenet után, mely alatt csak L. Giza társalkodónő sietett asszonyának segítségére, S.-né rögtön kocsihozatott és elhagyva férje házát, kihajtatott a Sósfürdőbe, ahol a mai napig is lakik. Onnan jött el a mai tárgyalásra dr. Benke Ferenc kir. büntető járásbíró elé s adta elő panaszát, a melynek részletei igazán felháborítóak.

A vádlott, dr. H. orvos tagadott mindent, de a panaszosnő és L. Gizi eskü alatt vallottak ellene. Erre a bevádolt sógor a panaszosnő férjének kihallgatását kérte.

— Nem hallgatom ki, — szolt dr. Benke járásbíró, — mert semmit sem adok annak a férfinak a vallomására, a ki szólanul nézte, mennyire megszegyenítik hitvesét. Aztán most válópörben is állanak.

Ítéletet ma nem hozhatott a bíróság. Az iratok mellett levő visum repertum szerint ugyanis S.-é oly sérüléseket szenvedett, a melynek gyógyulása 2—3 hétig tartott. A pontos idő megállapíthatása végett a bíró elrendelte a kezelőorvos meghallgatását s ezért elhalasztotta a tárgyalást.

— Személyi hírek. Rieger Emil vezérőrnagy, lovassági dandárparancsnok, Aradon időzik. — Matavovszky Nándor dr. kir. tanácsos, az aradme gyei közpörház igazgatója ma Herkulesfürdőre utazott.

— Világos. Otvenkötödik éve immár holnap, hogy hazánk történetének egyik leggyászosabb, legmegrendítőbb eseménye folyt le a Világos alatt elterülő síkon és lett megpecsételve a régi dicsőség mulandóságát jelképező vár romjai alatt. Egy nemzet rakta le ott a szabadság védelmére fogott s dicsőséggel forgatott fegyverét. Az egész nemzet, melynek apraja-nagyja, ifja, örege küzdött és vérezett a harcok mezején, hol egyedül hitte és remélte honszerelmének magas ideálját elérhetni. Es mily tengere a gyásznak borította el egyszerre a jobb sorsra érdemes népet! Mint omlott patanként a honfibanat könnye s a martiromság vére börtönökben és vesztőhelyeken. Örök dicsőség s az utókor halás kegyelela lebegjen felettetek, dicső hővédeink, kik győzelemről győzelemre hordozták a szabadság lobogóját s kiket portól és vértől csapzottan vitt a sötét végzet Világos falai alá, hogy sirva törjétek össze a tulhatalom előtt kardjaitokat s áztassátok könyeitekkel porát a szentelt földnek, melyet hogy nem tehetetek szabaddá, nem rajtatok mult. De a ti

véretek, a ti verejtéketek, a ki könyeitek áztatására termékenyült az meg s virult fel újra, szebben, és dicsőbben mint valaha.

— Áthelyezett őrnagy. A király Dobanovacsky István csász. és kir. 83-ik gyalogezredbeli őrnagyot Aradról áthelyezte az I. Károly Románia királya nevével viselő csász. és kir. 6-ik gyalogezredhez.

— Ujabb 500.000 koronás árverés Schveitzer ellen. A nagyhalmági nábob ellen megtartott árverést szeptember 12-én Korn Lipót budapesti kereskedő és Foest Eduárd bécsi gyáros utóajánlata folytán újból megtartják, elrendelvé azt egyuttal az Aradi Első Takarékpénztárnak 400.000 korona, Weinberger Miksának 70.080 korona és Deutsch József J. végrehajtónak 20.000 koronát kitevő követelése erejéig is. Eszerint a mult hónapban megtartott árverés hatályon kívül helyezése mellett a bíróság az újabb árverést, tekintve, hogy Foest Eduárd csak 560.450 korona vételért ígért, míg ellenben a Korn Lipót által megajánlott vételári összeg 561.001 koronát tesz ki, tehát utóbbinak ajánlata előbbiénél kedvezőbb, Korn Lipót ajánlatának figyelembe vétele mellett elrendelte. Érdekes, hogy az utóajánlat az ajánlatot tevőre nézve feltétlenül és akkor is kötelező, hogy ha az újabb árverésre meg nem jelent, s az újabb árverés árverelői hiányában sikertelen maradt, vagy a tett ígéret az utóajánlatban foglalt ígéreten alól maradnak, vagy hogy ez utóajánlat folytán megtartott árverés megsemmisítették s újabb árverés rendeltetik el. Ha a tett ígéret a Korn Lipót ajánlatában foglalt ígéreten alól maradnának, vagy annál nagyobb ígéret nem tételnék, az árverés alá bocsátott ingatlanokat Korn Lipót utóajánlatot tevő által az utóajánlatban ígért vételért megvettnek fogják tekinteni. Az árverés alá kerülő ingatlan becsára, amit az árverelni szándékozók deponálni tartoznak, 264.38 korona 40 fillért tesz ki.

— A király Pécssett. A Pécs környéki király-hadgyakorlatokhoz ma érkeztek meg husz udvari kocsin a király butorai, melyeket a Mihajlácsi és görcsönyi kastélyokban helyeznek el, ahova a király megszáll. Ő Felsége mindössze körülbelül 6 óráig marad Pécssett, amely idő alatt küldöttségeket is fogad, s azután egyenesen Bécsbe utazik.

— A jezsuiták érdekében. Berlinből táviratozzák: Martin atya, a jezsuiták generálisa, Berlinbe utazott, hogy a német kormányt rábírja a jezsuiták visszatérésének megengedésére. A berlini hivatalos körök meg vannak győződve arról, hogy a generális ur hiában fáradozik.

— Csongrád megye új főispánja. A „Kel. Ért.” jelenti: Fabry Sándor dr. Békésmegye alispánjának Csongrád megye főispánjává való kinevezetése hefejezett tény. A kinevezés még a választások előtt fog megtörténni.

— Aradi kereskedők a makói kiállításon. Az Aradi Kereskedők Köre alkalmat öhajtván nyújtani az aradi kereskedőknek a makói kiállítás megtekintésére, e hó 15-én csütörtökön társas kirándulást rendez Makóra. A kör meg fogja keresni az aradi csanádi egyesült vasutak igazgatóságát hogy ez alkalomra kirándulásra résztvevőknek kedvezményes jegyeket engedélyezzen. Jelentkezhetni a kirándulásra a kör titkári hivatalában lehet.

— Pörrel megtámadott udvari gyász. Vilmos császár Frigyes császárné halála alkalmából országos gyászt rendelt el, melynek tartama alatt Poroszországban a színházi előadásoknak és a mulatságoknak szünetelnie kell. A császár eme kabinetrendeletét a rendőrség teljes szigorral hajtja végre. Az országos gyász különösen a berlini teremtulajdonosoknak okoz érzékeny kárt, miért is ezek a napokban értekezletet tartottak és kimondták, hogy a császár kabi-

netrendeletét, melynek, szerintők semmi törvényes alapja nincs, pörrel fogják megtámadni. A legelőkelőbb jogászok úgy vélekednek, hogy a teremtulajdonosok a pört a felső bíróságoknál okvetlen meg fogják nyerni, amely esetben a porosz állam kénytelen lesz a teremtulajdonosoknak azokat a károkat megtéríteni, melyeket az elrendelt gyász által szenvedtek.

— A közigazgatás egyszerűsítése. A közigazgatás egyszerűsítése, melynek szentesített törvényét most közli a hivatalos lap, adminisztratív uton is folyamatban van már. A belügyminiszter a minap rendeletileg utasította az összes hatóságokat, hogy az általuk használt nyomtatványokat három-három példányban sürgősen terjeszszék fel hozzá. A miniszter átvizsgáltatja a hatóságok által használt nyomtatványokat és az egységes minták használatát fogja kötelezővé tenni országszerte.

— D'Orsay gróf, Makó diszpolgára. Makó város képviselő-testülete holnap közgyűlést tart, melynek első tárgyát képezi Fazekas János és társai indítványa D'Orsay Olivér gróf nyugalmazott cs. és kir. ezredes, s mezőhegyesi, ménes parancsnoknak Makó város diszpolgárává választása iránt.

— Waldersee — kancellár. Berlińi tudósítónk táviratozza, hogy ottani beavatott politikai körökben hire jár, hogy Waldersee gróf legközelebb birodalmi kancellárrá fog kineveztetni. Ugyanis Bülow állása az utóbbi időben, különösen a vámtarifák miatt, nagyon megingott és lemondása már csak idő kérdése. A császárt nagyon bántja az a körülmény, hogy az összes hatalmak formális vámháborút jelentettek be az esetre, ha a közzétett tarifák a birodalmi gyűlés által elfogadtatnának. Az új tarifajavaslat tisztán Bülow műve, a ki ezzel az agráriusoknak és konzervatívoknak akart kedveskedni. Nem csoda tehát, ha a császár egész haragja Bülow ellen irányul, a ki az ő tarifajavaslatával Németországot csaknem egész Európával gazdasági konfliktusba keverte.

— Baleset fegyvertisztítás közben. Gurahoncon szombaton vadászatról tért haza Óry Aladár, az aradi fiatalság e mindenütt kedvelt tagja. Fegyverből a benne maradt töltést akarta kivenni, eközben a puska agyával lefele a földre esett, a töltés elsült s a golyó Órynek tenyerét átfurta. Szerencse, hogy a fegyver golyóra volt töltve s hogy az a kézfőn sem csontot, sem az inakat nem érte. Így sérülése nem veszélyes.

— Templom-ünnep Pankotán. A pankotai templomünnep ücsüt e hó 15-én a szokásos ünnepélyességgel tartják meg. A szent beszédet Szever Ferenc dr. világosi plébános, az ünnepélyes nagy misét pedig Kun László dr. temesvási apát-kanonok fogja tartani. Nagy József pankotai plébános vendégszerető házában a vidéki lelkészek s az intelligencia közül számosan hivatalosok a bucsuebédre.

— A makói kiállítás zsűrije. A makói gazdasági- és iparkiállítás zsűrije tegnap alakult meg. Aradról a következőket választották be a bíráló-bizottságba: Kristyóry János, Edvi Illés László, Marschall Lajos dr., Varga József, Steigerwald Alajos, Reinhari Gyula, Stoll Béla, Panker Viktor, Hendl Udón, Inokai Tóth Lajos, Magory Ferenc, Weiss Sándor és Kiss Ferenc. A zsűri e hó 25-én hirdeti ki a munkálatának eredményét.

— Strossmayer kudurca. Rómából írják, hogy a pápa, aki nem osztja Rampolla államtitkár horvát érzelmeit, a dalmát szerzetesek sürgető kívánságára visszavonta azt a bulláját, melylyel a dalmát San-Girolamo kongregáció javait a horvátoknak adományozta. A pápa ezt főleg azért tette, mert a dalmát szerzetesek az olasz bíróságok előtt pörrel akarták megtámadni a pápai intézkedést.

— Vervád az alföldön. Szeged vidékén s a tiszamenti községekben, mint már többször megirtuk, tavasz óta rebesgetik azt az ostoba-

ságot, hogy a szegedi új zsinagóga felavatáshoz keresztényen vér kell. A csendőrség hosszas nyomozás után — mint lapunknak írják, — végre elfogott a szegedi tanyák közt egy Jó Mihály nevű embert, akiről kiderül, hogy ő terjeszti a vérvadát. Jó Mihály másokra hivatkozik, akikről ő hallotta a mesét, s a nyomozás számai ilyenformán messzire, egészen az ott most szervezkedő néppártig húzódnak, amely így akarja megvetni a lábát az Alföldön.

— **Halálozások.** *Lusztig* Mór Budapesten hosszas betegség után ma meghalt. A boldogult nemrég még Aradon is, főleg az izr. hitközségi életben előkelő szerepet játszott. — *Schwarz* Gusztáv egyetemi tanár benne apósát gyászolja.

Özveggy gyergyószentmiklósi *Kövér* Károlyné született kiszombori *Rónay* Mária meghalt aug. 9-én Martfü-Mariházán hatvannyolc esztendőskorában.

Blaschka Arnold pécskai kir. járásbírósi aljegyző meghalt Budapesten. Harminckét esztendőskor volt. A boldogultban *Nyiró* Géza aradi kir. törvényszéki bíró sógorát gyászolja.

— **Orosz katonatisztek Magyarországon.** *Kassai* sürgöny jelenti: A Cirokahosszmező közelében leszállott léghajó utasai, két orosz tüzértiszt, leszállásuk után a polgári és katonai hatóságnál igazolták magukat. Vasárnap reggel Kassára érkeztek, hol a hadtestparancsnok engedélyével megtekintették a várost. Este az orlai vonattal hazautaztak Varsóba.

— **Lángban álló falu.** Sopronból táviratozták, hogy *Losnig* község dél óta lángban áll. A község báró *Solymossy* Lászlónak kezezi tulajdonát.

— **Lefegyverezett tiszt.** A marosvásárhelyi *Szekelység* írja: Az éjjel történt egy kisebb bormérésben, hogy két helyi tekintélyes polgárember szóváltásba került két koszos hadseregbeli tiszttel. A szóváltás tettegességre fajult s a két hadnagy karddal rohant a civilek felé. Ezek azonban nem nagyon ijedtek meg a fényes kardoktól, mert egy szempillantás alatt lefegyverezték az egyik tiszteket, mire a másik tova állott. A lefegyverezett tiszt is elment, de kardja nélkül. Ma a polgárember jelentést tett a katonaságnál, hogy ő az éjjel egy kardot vett el egy tiszttől.

— **Eljegyzés.** *Póta* József dévaványai községi iskolai tanító, a battonyai róm. kath. egyház h. kántora, eljegyezte *Bubits* Ilonka kisasszonyt Battonyan.

— **Vak öngyilkossági lárma.** Ahogy tudniillik lehet vak tüzilárma, úgy lehet vak öngyilkossági lárma is. Ahogy ez előfordult ma este is. A rendőrségnél két kis gyerek jelentkezett, elmondván, hogy édes atyjuk Ujterem-utca 15. szám alatti lakásán *elvágta a nyakát.* *Kovács* Antal rendőrhadnagy és *Ötövös* Dániel dr. inspekciós orvos éjjel 11 órakor kimentek az Ujterem-utca, ott azonban hült helyét találták az öngyilkos apának. Még ha áprilisban volnánk csak hagyján, de ilyen kánikulában...

— **Járványok, betegségek.** Mint *Szatmárról* írják, ott a nagy forróságra hideg időjárás következett. Mig a napokban 30—35 fok R. t mutatott a hőmérő, addig most már ötödik napja 10 fok R. mellett sűrű eső esik szüntelenül. Az időváltás már eddig is sok megbetegedésnek volt oka. *Aranyos-Medgyesről* (Szatmármegye) jelentik, hogy ott a difteriisz járványszerűen lépett föl és naponta szedi áldozatait. A községi előjáróság gyors segítséget fordult az alispánhoz, a ki nyomban megtett minden intézkedést és Aranyos-Medgyesén megalakította a járvány-bizottságot.

— **Kirabolt pénztárnok.** Vakmerő rablógyilkossági kísérlet történt szombaton délután *Vaskó* közelében. A vaskói bányaigazgatóság a szomszédos Kaprina-völgyben fűrésztelepet rendezett be és az itt alkalmazott munkások béreinek kifizetésére minden szombaton este a társaság két tisztviselője szokott kimenni a

telepre. Szombaton délután a társulat segédpénztárosa, *Szomor* Jenő és *Reiner* Dezső tisztviselő gyalog indultak el a Kaprina-völgybe, magukkal vize egy kézitáskát, melyben kivételesen 1400 forint volt. A mint a két fiatalember az erdőn haladt keresztül, hátulról ismeretlen tettesek mind a kettőt leütötték s a táskát a pénzzel magukhoz véve, elmenekültek. A két fiatalember jó ideig eszméletlenül feküdt, ezután is csak jó későn találtak rájuk az arra haladó munkások, kik a két súlyosan sebesültet hideg vízzel eszméletre térítették. Az esetről azonnal értesítették a csendőrséget mely széleskörű nyomozást indított a tettesek kézrekerítésére, de csak az üres táskát sikerült megtalálni az erdőben. *Szomor* és *Reiner*, kik a fejükön kaptak ütéseket, orvosi kezelés alatt vannak; sérülésük, bár súlyos, de nem életveszélyes. Eldig több gyanus egyént elfogott a csendőrség, de a pénz még nem került meg.

— **Szerencsétlenül járt turista.** Pozsonyból táviratozták, hogy *Wörfer* Károly pozsonyi reáliskolai tanár ma a felső rajnai *Welven* nevű helység közelében felmászott egy hegyre, de hegymászás közben lecsuszott egy mélységbe, ahol szörnyet halt.

— **Tánc dressz.** A tánc sok tekintetben volna sportnak nevezhető. Egészséges, fejleszti az izmokat, testi ügyesség is kell hozzá és csak a legritkább esetekben szokott hasznát hajtó munka lenni. Legfőképpen akkor, ha jó pártival végződik a szupécsárdás. Hogy mégsem sport a tánc, annak a bálitoelett az egyetlen oka. A hegymászó csupaszon hagyja a térdeit, hogy a láb hajlása szabad legyen. az automobilos borkabátot visel, hogy az idő viszontagságait bírja, a tenniszező gummicipőben jár, hogy könnyen szaladhasson és ne rongálja a pályát. Csak éppen a táncolók öltözködnek részint fehér pancelingbe, részint rengeteg mennyiségű selyembe, csipkébe, amikor „munkába” mennek. Nagy-Marosé az érdem, hogy legyőzve minden előítéletet, megalkotta a tánc-dresszt. Megdöntötte azt az ösrégi felfogást, hogy a táncmulatságnál a toalett a fő. A nagy-marosi rendezőség kijelentette, hogy vigye az ördög a ruhát, a lényeges az, hogy fesztenül és vígan táncoljanak a fiatalok. A nagy újítás augusztus hó 14 ikén lesz, amikor is a „Hirlapírók Nyugdíjintézete” javára rendez tarka programmu táncmulatságot a Nagy-Maroson nyaraló közönség. A meghívó figyelmezteti a vendégeket, hogy hölgyek házi ruhában, kötényvel, az urak pedig mellény nélkül, övvel jelenjenek meg. Ez már határozottan az első, kellőképpen alig méltányolható lépés azokhoz a szép időkhöz, amikor majd a szü-ndiának kényelmes kosztümjében fogjuk táncolni az amúgy is e rokonszenves nép hadi táncára emlékeztető csárdást.

— **Cigaretta miatt bilincsbén.** A pénzügyminiszternek a kávéházi cigaretta-elárúsítására vonatkozó rendeletének ugyancsak megitta az árát egy nagybecskereki fiatalember. Ez az ifjú cigarettát árult a kávéházban, még pedig nem trafikot, hanem saját töltésűt. Ez nem bűn, még csak nem is vétség, egyszerűen jövedéki kihágás. Ugyilátszik a becskereki hatóságok másféle állásponton vannak; ezt bizonyítja legalább az az eljárás, amiben a szegény fiatal embert részesítették. Vasat vertek kezére lábára s talpig bilincsbén szállították be a szegedi csillagbörtönbe. Nagy feltűnést keltett a finom öltözetű fiatalember, amint szuronyos fogházor kíséretében gyalogszerrel hordozta nehéz bilincseit. Tegnap történt a bekísérés s már ma szabadon bocsájtották a cigaretták áldozatát. A szegedi ügyészségen az eset nagy feltűnést keltett.

— **Katonai léghajó Nagyváradon.** Nagyváradról jelentik, hogy Biharmegyében a Gires melletti *Alcsi* pusztán szombaton este 7 órakor két tiszt: *Teper* 18. gyalogezredbeli és *Perathoner* 3. tüzérezredbeli főhadnagyok ereszkettek le, azaz ugráltak sietve a földre a mindjobban súlyedő katonai léghajóból. A léghajót, mely állítólag kormányozható, szombaton reggel 7 órakor eresztették fel Prsmysl várától. A léggömb keresztül haladt a Kárpátokon, s ál-

lítólag térkép után kormányoztatva Temesvár felé haladt, de utközben annyira elfogyott a gáz a gömbből, hogy a tiszték kénytelenek voltak megszakítani meghatározott utjukat.

— **Megdrótozott anyós.** *Sipos* Antal szemerei lakos egyike volt Szemeré község leggazdagabb polgárainak s mégis egyetlen leányát, egy szegényt, de jóra való fiatal legényhez adta feleségül, mivel a fiatalok nagyon megszerették egymást. Két éve, hogy az öreg *Sipos* meghalt s a vagyont *Siposné* a vejevel, *Hajdu* Imrével kezelte, s kivel egy házban lakott. Az öreg *Sipos* halála óta pedig valósággal uralkodni akart a házban s vejét és leányát folyton szidalmazta. Szombaton délután *Hajdu* a malacok orrába húzott drótot, hogy az udvart fel ne turják. E közben az anyós a ki egy kissé a szesz italoknak is kedvelője volt ismét elkezdett lármázni, sőt midőn a leánya csitítani kezdte, azt arcul is ütötte. *Hajdu*, a mint ezt meglátta, megragadta az anyóst, kezeit hátra kötötte, azután letelepedt a földre, rátérdelt a mellére és anyósának a felső és alsó ajkait két helyen átfurta és összedrótta. A megcsufított anyós a mint a vó kezéből kiszabadult, először is csendőrséghez futott, hol jelekkel tudtára adta a csendőröknek, hogy a veje drótozta be a száját. Innen azután az orvos fordult, a ki végre megszabadította a drótoktól, de egyelőre tiltva van neki a beszélés. A csendőrök feljelentették *Hajdu* súlyos testisértésért. Szemerén és környékén pedig most nem beszélnek másról, mint a megdrótozott anyósról.

— **Albánok mozgalma.** Konstantinápolyból táviratozták: Tekintettel arra, hogy montenegrói oldalról jövő információk szerint Mokraban a török-montenegrói határon az albánok támadásától lehet tartani a keresztények ellen tulajdonviták miatt, Bakic montenegrói követ lépéseket tett a portánál, hogy a konfliktusnak elejét vegye.

— **Nagy égések.** *Havre*-ből jelenti a táviró: Egy nagy tűzvész elpusztított egy itteni jelentékeny szövögyárt és egy gőzfűrészmalmot. A kárt 2 millió frankra teszik. *Pétervárról* távirják: *Stanicsnaja-Szlobodában*, Sorisogleszk mellett (tambovi kormányzóság) tegnap 14 ház leégett, miközben négy ember életét vesztette.

— **Megbüntetett munkanélküliek.** Lembergől távirják: Ma hirdették ki az ítéletet a munkanélküliek kihágásában való részvételért vádolt egyének ügyében. Tizenhét vádlottat büntel súlyosított börtönre ítélték négy hónaptól egy évig terjedő időre és öt vádlottat hét naptól három hónapig terjedő elzárásra. Az elítélések részint nyilvános erőszak büntette, részint lopás, hamis bejelentés és más vétségek miatt történtek.

— **Ujtás!** *Honisch* L. István cs. és kir. főher. udvari fényképész művészeti académiai tag műtermében Szabadság-tér 16., (Dománypalota) Telefon 358. Minden vásár- és ünnepnapon eszközölt felvételekről 6 drb. vizit fénykép 4 korona, 6 drb. kabinet fénykép 10 korona. A kabinet kép lehet: menyasszonyi, családi vagy bármilyen csoport felvételről is. Művészies és pontos kivitel szigoruan be lesz tartva. A n. é. közönség szives figyelmét felhívjuk ezen ujtásra.

— **T. üzletfeleink szives tudomására** hozzuk, hogy *Révész* Nándor könyv- és papírkereskedő urat (Szabadság tér 20. szám. Telefon 265 sz.) képviselőséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

VAROS ES MEGYE.

Folytatólagos sorrendje

az Arad szab. kir. város törvényhatósági bizottsága részéről 1901. évi augusztus 14-ik napján d. u. 4 órakor tartandó rendes havi közgyűlésében tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak.

39. A földmivelésügyi m. kir. miniszterium intézkedése a lótenyésztésről alkotott szabályrendelet módosítása iránt. 40. Ugy. a. az állattenyésztésről alkotott szabályrendelet módosítása tárgyában. 41. A tanács jelentése a nmélt. m. kir. közigazgatási bíróság ítéletére a Wesselényi-utcai 17. sz. a. házban a csatornázási és vízvezetési berendezésre adott városi kölcsön tár-

gyában. 42. U. a. Molnár Mátyással a közlegelőbeli 12 számú 5 hold föld bérlete iránt kötött szerződés jóváhagyása tárgyában. Arad, 1901 évi augusztus hó 14. Kiadta Institoris Kálmán s. k. főjegyző.

A tolnamegyei Krivány.

(A szegzárdi sikkasztás részletei.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 12.

Lapunk legutóbbi számában röviden megemlékeztünk arról a sikkasztásról, amelyet Antal Ferenc tolnamegyei főkönyvelő, volt gyámpénztárnok követett el az árvák kárára Szegszárdon. A sikkasztás nagy feltűnést keltett Szegszárdon és Tolnamegyében, ahol Antal Ferencet becsületes embernek ismerték s épen ezért a váratlan sikkasztás híre igen felizgatta a kedélyeket. Az igazgatóságot csak növelte a sikkasztó öngyilkossága. A megyei gyámpénztárban történt sikkasztásról és körülményeiről most még a következő részleteket jelenté tudósítónk:

Antal Ferenc megyei főkönyvelő és tiszteletbeli főpenztárnok még 1877-ben jött Szegszárdra. Diplomás tanító volt és egy akkor megüresedett szegzárdi tanítói állásra pályázott. Minthogy ezt az állást nem nyerhette el, beállott dijnoknak a vármegyéhez. Itt csakhamar előléptették és miután a kellő szakvizsgát is letette, rá bízák éveken át a gyámpénztári alapokat, majd főkönyvelő lett, de ezért pénz mindig forgott a kezén.

Antal Ferenc két évtized óta már a negyedik sikkasztó, aki alaposan belenyúlt az árvák pénzébe. Első volt Vanyek. Kálmán árvaszéki ülnök, aki 20,000 koronát sikkasztott. Jilk Gyula 4000, Pappert Ferenc gyámpénztári könyvelő pedig 1898-ban 16,000 koronát sikkasztott.

Az utóbbi eset alkalmával mindent elkövettek, hogy újabb visszaélés ne történhessen. A tisztviselőket szaporították, fizetésüket felémelték, a gyámpénztárt a megyei pénztártól elválasztották és új pénzkezelési szabályzatot dolgoztak ki.

Antal Ferenc sikkasztásait Nagy László könyvelő fedezte fel, aki rögtön jelentést tett, mire Dóry Pál alispán szombat délelőtt 11 órakor a pénztárvizsgáló bizottsággal váratlanul megjelent Antal Ferenc hivatalos szobájában, hogy a valóról meggyőződést szerezzen.

A vizsgálat alatt Antal hirtelen eltűnt és a város melletti szőlőjébe ment, ahol a présházba zárkózott. Amint észrevették eltűnését, rögtön rendőröket és csendőröket küldtek ki utána. Mialatt a présház ajtaját feszegették, benn a présházban lövés dördült el. A rendőrök és csendőrök betörték az ajtót és ott találták átlőtt fejjel Antal Ferencet, aki néhány sor írást is hagyott hátra családja részére, amelyben tőlük bocsánatot kér tette miatt.

A jegyzőkönyv felvétele után holttestét lakására vitték, ahonnan ma temették el. A sikkasztás nagyságát még nem lehet tudni, de úgy mondják, hogy meghaladja a 50,000 koronát.

A könyvvizsgálatot ma folytatják. A belügyminisztériumnak jelentést tettek az esetről. Holnap ülést tart a közigazgatási bizottság, amely valószínűleg fejelemi vizsgálatot fog elrendelni néhány tisztviselő ellen.

Antal már évek óta üzte a sikkasztást és a pénzt elmulatta, elkártyázta. — A fiókjában több egész osztályosjegyet találtak. A napokban kezesség mellett 1200 korona kölcsönt vett föl a szegzárdi takarékpénztárnál. Ebből a pénzből volt még valami a tárcájában. Antal pénztárnoka volt a kaszinónak és a polgári

iskolának is, ahol ma szintén pénztárvizsgálat lesz, hogy a hiányt megállapíthassák.

Antal Ferenc iratai között megtalálták saját feljegyzéseit, melyek szerint 57,000 koronát sikkasztott el a gyámpénztárból. A hiány azonban a szakértők véleménye szerint valószínűleg még nagyobb lesz. Antalnak az könnyítette meg vétkes manipulációit, hogy sokáig, egészen 1898-ig egyszemélyben pénztárnok és ellenőr-könyvelő is volt. Uly raffinált furfanggal hamisította a könyveket, végzéseket és a tételszámokat, hogy arra csak véletlenül jöhettek rá. A gyámpénztárt a rendes megyei vizsgálóbizottság havonként megvizsgálta Dóry Pál alispán elnöke alatt, hibát azonban sem ez a bizottság, sem Tóth Andor megyei számvevő sőt a miniszteriumban a számvizsgálóosztály sem talált. Így történhetett, hogy a miniszterium is helyben hagyta a gyámpénztár számadásait.

Antal Ferenc 1880-tól kezdve együtt sikkasztott Pappert Ferenc volt gyámpénztári könyvelővel, aki már régebben rajtavesztett, de büntetését nem árulta el. Antal nemcsak az árvák pénzét dézsmálta meg, hanem minden jóbarátjával, 4—500, sőt 2000 koronáról szóló váltókat is aláíratott, és most ezek kénytelenek lesznek helyette fizetni. Eltűnt továbbá a kaszinó és a polgári iskola pénztárából is néhány száz forint Antal kezén. Ingóságaira a bíróság már elrendelte a zárlatot.

Minden órában várják a belügyminisztériumtól táviratban kért szakértők megérkezését, akik évekre visszamenőleg meg fogják vizsgálni a könyveket, naplókat és kötelezvényeket hogy pontosan megállapíthassák az elsikkasztott összeget. A hiányt azok fogják megtéríteni, akikről a vizsgálat során ki fog derülni, hogy hanyagul teljesítették ellenőrző kötelességüket. Egyébiránt vizsgálat folyik abban az irányban is, vajjon nem voltak-e Antalnak büntétszámai.

EGYESÜLETI ELET.

* Jövahagyott alapszabályok. Az Aradvidéki iparpártoló egyesület alapszabályait a m. kir. belügyminiszter jóváhagyta.

TANUGY.

(—) A kereskedelmi tanárok fizetésemelése. A városnak szerdán tartandó közgyűlése fogja tárgyalni az aradi felső-kereskedelmi iskola tanárainak fizetés felemelésére vonatkozó javaslatot. Az aradi Kereskedelmi testület ma a városhoz intézett egy beadványában bejelenti a törvényhatóságnak, hogy a testület a tanárok új fizetési és szolgálati tervezetét elfogadja.

(—) Az új-szent-annai polgári iskola értesítőjét küldi be hozzánk annak szerkesztője: Szabó Béla igazgató. Az ügyesen összeállított értesítő főbb adatai a következők: az iskola most lép fennállásának nyolcadik évébe. Volt 117 rendes tanulója, 19 rendes magántanulója és 65 engedélyes magántanulója. A magántanulók közül 73 tett vizsgálatot. Tanulmányi kiránduláson voltak a tanulók Aradon, Radnán és Lippán. Nyilvános iskolai ünnepély volt március 15-én, április 11-én és június 28-án évszázadi ünnepély. Szegény tanulóknak 126 darab tankönyvet osztottak ki. Az iskola felszerelésének értéke 283932 korona és a könyvtár 442 kötettel 91455 korona értékű, 34 magyar, 58 német, 23 román, 1 tót és 1 szerb anyanyelvű, 62 helybeli és 55 vidéki tanulója volt az iskolának. Legjobb tanulók voltak az I. osztályban: Hönigesz Nándor, Zimmermann Arthur, a II. osztályban: Ertl Lajos, a III. osztályban Kapus István, Angyal István, a IV. osztályban: Szabó László. A tanévben a beiratások 1901. évi szeptember 2-án, 3-án, 4-én és 5-én lesznek, 7-én a tanév ünnepélyes megnyitása és 9-én kezdődik a rendes tanítás. A

vidéki tanulók jó és olcsó elszállásolásában az igazgatóság készséggel segít. — Tandij egész évre 16 korona.

TÖRVENYKEZES.

Birtokvétele — tökmagon.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 12.

Nem mindennapi esettel foglalkozott a minap a nagyszalontai járásbíró. Egy borvirágos orru atyafi volt a panaszos, aki erősen ragaszkodott a jussához. — A „juss.” ez alkalommal egy birtok képviselte, melyet 70.000 tökmagért vásárolt a helység harangozójától. Megállt a borvirágos orru felperes a bíró előtt és előadta az ő nagy esetét.

Sógorával meg a harangozóval együtt szidta csöndes pipaszózával a világot, meg a képviselőt, aki még ma se vette le az adót a szegény ember válláról.

— Nem is lehet így megélni — vélte a harangozó — már gondolkodtam is rajt, hogy nem veszködöm tovább.

— Csak nem köti föl kend magát?

— Olyat nem teszek, hanem tul adok a házamon, azután csak úgy éldegelek.

A borvirágos orru férfit mosolygott.

— No ugyan annak az arabél nem élhet kend, 70,000 tökmagnál nem ér többet, annyit magam is adok érte.

A harangozó föluggott. Szeme villogott az indulattól:

— Huncut aki nem áll a szavának. Adjon kend ennyi tökmagot, odaadom a viskót.

Az atyafi pedig nem vette tréfára a dolgot, s hogy mennyire nem, bizonyosága, hogy egy hónap mulva jelentkezett a harangozó portáján:

— Elhoztam a tökmagot, irassuk meg a szerződést.

Egy szekéren csakugyan ott volt öreg zsákokban a jóféle tökmag, — de persze a harangozó tudni sem akart a dologról s még hozzá ebrudon vetette ki a komáját. A tréfából pör lett; a harangozót nemsokára beidéztek a szalontai járásbíróhoz.

A bíró előbb mosolygott, aztán kimondta a határozatot, mely a panaszosra nézve elutasító volt. Kidöcögött az atyafi s elpanaszolta odakint az aszszonynak a baját:

— Ez már mégsem igazság!

— Nincs igazság a földön! Vigasztalja az aszszony és kendője csücskébe törölgetni kezdte aszszont, fénytelen szemét...

§ Meglopott gróf. Kellemetlen meglepetés érte ez évi július hó 4-én délután az alagi versenyek tartama alatt gróf Orssich Pál 11 számú uhlanus ezredbeli főhadnagyot, az ismert nevű urlovast és versenyistálló tulajdonost. Az alatt az idő alatt, amíg egyik versenyben lovagolt, öltözőszobájának szekrényfiókjából eltűnt 800 koronája. A tolvajt a csendőrség néhány detektív közreműködésével alig félóra mulva már kézrekerítette Sas Ferenc urasági inas személyében. Sasnál megmotozása alkalmával megtalálták az ellopott pénz nagy részét 732 korona 62 fillér. A hiányzó 67 korona 38 fillért akkor már elvesztette a totalizátoránál. Sas beismerte a lopást s előadta, hogy gazdájának zsebéből kilopta az öltöző-szekrény fiókjának kulcsát s ezzel nyitotta azt fel. A fiokban 2000 korona készpénz volt, de ő ebből csak 800 korona készpénzt lopott el. A pénzen lévő versenyre akart s szándéka volt nyereség esetében gazdáját kárát megtéríteni. Jóakarata azonban csakis szándék maradt, amennyiben nyerni nem tudott. A pestvidéki kir. törvényszék ma vont a felelősségre a tolvaj inas lopás büntette miatt. A tárgyaláson, melyen Verebély táblai bíró elnökölt, a károsult gróf nem jelent meg, mert jelenleg Tátra-Lomnicon időzik. A törvényszék a hűtlen inas lopás büntetéseért egy évi börtönrre ítélte. Az ítélet nyomban jogerős lett.

KOZGAZDASAG ES KOZLEKEDÉS.**Budapesti ár- és értéktőzsde.**

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, augusztus 12.

Déltőzsde. A búzakínálat kielégítő, a vételkedv korlátozott. Bányadt irányszat mellett 30.000 métermázsza került forgalomba, 2 $\frac{1}{2}$ —5 fillérig olcsóbb áron. Egyéb gabonanemek közül rozs és zab változatlanok, árpa kedvtelen. Időjárás szép, meleg.

Zárul 12 órakor:

Buza októberre	8.05—8.06
Buza 1902. áprilisra	8.42—8.43
Rosz októberre	6.71—6.72
Zab októberre	6.28—6.29
Tengeri augusztusra	5.20—5.21
Tengeri szeptemberre	5.26—5.27
Tengeri 1902. májusra	5.17—5.18
Repce augusztusra	13.80—13.90

Zárul 5 órakor:

Buza októberre	8.06—8.07
Buza 1902. áprilisra	8.45—8.46
Rosz októberre	6.72—6.73
Zab októberre	6.29—6.30
Tengeri augusztusra	5.27—5.28
Tengeri szeptemberre	5.27—5.28
Tengeri 1902. májusra	5.18—5.19
Repce augusztusra	—

Zárul 5 órakor:

Oszták hitelrészvény	640.—
Magyar hitelrészvény	648.—
Lezámitolóbank részvény	429.—
Rima-Murányi vasmű részvény	453.—
Oszták-magyar államvasuti részvény	638.25
Közuti vasut	578.—
Városi villamos vasut részvény	284.—

Szeszűzlet.

— Augusztus 12. —

Mal jegyzéseink: Készárú nagyban nyers szesz 115 korona, kicsinyben 117 korona; finomított szesz nagyban 118 korona, kicsinyben 120 korona hordó nélkül, per 100 liter 6/0, beleértve 10 korona fogyasztási adót.
Szárított moslék: 12.80—13.— korona mázsánként.

Hivatalos árfolyamok**a budapesti ár- és értéktőzsdén.**

Budapest, augusztus 12.

Magyar aranyjárdék 40/0	118.45
Magyar koronajárdék 40/0	93.10
Magyar arany 41/20/0	121.50
Magyar ezüst 41/20/0	100.60
Magyar keleti vasut	118.50
Magyar földtehermentesítési kötvény	92.75
Magyar italmegváltási kötvény	100.—
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	93.50
Tiszszabályozási és szegedi kölcsön	173.—
Tiszaszabályozási és szegedi kölcsön	144.—
Oszták papírjárdék	98.75
Oszták járdék ezüst	98.65
Oszták járdék arany	118.—
Koronajárdék	95.75
1860-iki államsorsjegyek	139.50
Oszták magyar bankrészvény	1875.—
Magyar hitelbank részvény	650.—
Oszták hitelbank részvény	642.25

NAPIREND.

Augusztus 13. Kedd. Róm. kath. naptár: Kasszián. — Protestáns naptár: Kasszián. — Görög-keleti naptár (Július 31.): Budocim. — A nap két 4 óra 38 perckor, nyugszik 6 óra 58 perckor. — A hold két 3 óra 39 perckor, nyugszik 6 óra 4 perckor.

Időjárás. Légnyomás reggel 7 órakor 759.2 milliméter, délután 2 órakor 758.2 milliméter. — Hőmérséklet reggel 7 órakor 9° + 17.0, délután 2 órakor 9° + 26.2. — Szél iránya és ereje reggel 7 órakor N. 3, délután 2 órakor N. 4. — Felhőzet reggel 7 órakor derült, délután 2 órakor félderült. — Csapadék az utóbbi 24 órában 0 mm. Időjelzés. A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött távirat szerint a mai napra a következő időjárás várható: Száraz, hőemelkedés.

Szabadságparol emléktárgyak országos múzeuma (színház-épület 1-ső emelet). Nyitva van mindennap délelőtt 8 órától délután 6 óráig. Belépti-díj: Hétköznapokon 40 fillér, vasárnap 20 fillér.

Kölcsey-könyvtár. Nyitva van vasár- és ünnepnapokat kivéve, mindennap 11 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ óráig. Helyiség: Broklye-múzeum helyisége melletti ülésterem.

Augusztus 14. Városi közgyűlés délután 4 órakor.

Augusztus 15. A pankotai önkéntes tűzoltókar táncvigalma (Fehér Kereszt). — Az aradi hazafias ifjuság műkedvelői előadással egybekötött nyári mulatsága (Városliget).

Augusztus 17. Az aradi orvosok bálja Menyházán. — A kurtiszi iparos-olvasókar táncvigalma. — Az új-aradi ipartestület táncvigalma (Szőlő-kert). — A magyarvárosi asztaltársaság táncvigalma (Cserebogár-vendéglő).

Augusztus 18. A „Zarand” kerékpáros-egylet kerékpár versenye a brád-nagyhalmgyi országúton. — A csermői önkéntes tűzoltó-egylet táncmulatsága (Kaszinó-kert). — Az aradi cigányzenészek egyrészének táncmulatsága (Csálai erdő). — A simonyifalvai önkéntes tűzoltó-egylet nyári mulatsága (Schneider-vendéglő).

Augusztus 18—19. Az aradi szabóiparosok országos kongresszusa.

C S A R N O K.**Eladó birtok.**Irta: **Gottler Lajos.**

(Folytatás.)

Mikor Margit öregebéd idejére hazaérkezett, édesanyjának ki volt sírva a szeme, de a jó asszony azért hősiesen mosolyogni próbált.

— Azt gondoltam, Margit, hogy menjünk el holnap az almási gentry-majálisra. Hiszen ruhád is van. Miért maradunk itthon? Én is szeretnék már egy kicsit összejönni a társasággal.

Tutorosné ezt olyan könnyed hangon mondta, mintha az egész életök csupa gyönyörűség volna, mialatt a torkát csak úgy szorongatta a sírás.

Margit ránézett az anyjára s kitalálta, mi történik annak a lelkében.

— Oh! te nagy gyermek, te! Es a nyakába borult a szegény asszonynak, és összecsókolta mind a két arcát. — En nem bánom, menjünk el, ha te mindenáron össze akarsz jönni a társasággal. Nekem azonban valami különös kedvem nincs rá.

De azért elmentek. Margit csak olyan körülrajongott, ünnepezt volt, mint a hajdani szép napokban. A táncosok kézről-kézre adták, s boldog volt, a ki egy mosolyát elnyerhette. Ő pedig az előkelő gondatlanság látszatával, büszkén fogadta a hódolatokat, mint a ki megszokta az ilyesmit, és joga is van hozzá.

Otthon aztán levél várta őket az ügyvéd-től. Pádorka bejelentette, hogy a birtokeladással rendben van a dolog, s hogy a napokban a vevővel együtt megérkezik a kastélyba. Csak a szerződést kell aláírni.

Tutorosékat ez egyszerre kizökkentette a délutáni hangulatból.

Margit nagyon keveset aludt ezen az éjjelen. Mikor aztán hajnal felé elszunyadt egy kicsit, azt álmolta, hogy a vevő megérkezett és . . . hogy a szerződést úgy csinálták meg, hogy neki nem kellett megválnia a kastélytól . . .

Reggel azonban bosszankodva ébredt e miatt. A jövő nyomorúsága volt szeméi előtt. A budapesti élet, a kosztosok, a gépirás és több ilyesmi . . .

III.

Délután Margit kézimunkával kezében ült a kastély-erkélyen, mely oda nézett az angol parkra s azon túl a tutorosi szántóföldekre, melyeket magas, sötét hegyek határoltak. Edes anyja rendes délutáni álmát aludta s a leány teljesen egyedül volt. Körülötte hangulat, mély csönd. Csak bogár-zümmögés hallatszott a parkból. A messze szántóföldön egy napszámos leány valami mélabus magyar notába fogott. Lassan, elhuzva, paraszatosan énekelt. Danája elhallatszott a kastélyig. Margit úgy el volt merülve a gondolataiba, hogy észre sem vette, a mikor Pádorka megállott előtte. Kopasz, szemüveges, jelentéktelen kis ember, sok írással a kezében.

— Kezét csókolom! Engedje meg, hogy bemutassam Bándy Géza urat, a kiról már irtam.

Margit csak ekkor látta, hogy a háta mellett egy szürke utiruhás uri ember áll. Napégett, erős magyar. Sugár fekete bajuszsal.

A leány kissé elpirult. (Önkénytelenül éjjeli álma jutott eszébe . . .) Aztán könnyed mozdulattal intett az uraknak, hogy üljenek le.

— Mindjárt kijön az édes anyám is. Lesznek olyan szívesek az urak, várakozni egy kissé.

A két vendég leült.

Margit a társalgást azzal a sokat csodált szellemes könnyedséggel vázatta, a mely anyyira imponált a férfiaknak.

Bándy le nem vette róla a szemét . . .

— Talán lemehetnénk egy kissé széjjel nézni, míg a nagyságos asszony előkerül. Bándy ur még úgy sem látott mindent. — szólt az ügyvéd.

Bándy kelleetlenül állott föl. Aztán lementek ketten. S Margit ismét egyedül maradt.

Mikor a két magyar visszatért, a kastély tágas ebédőjében gazdag ozsonával terített asztal pompázott. A sok családi ezüst csak úgy ragyogott a fehér abroszon. (Oh! anyai gyö-

nyörűség!) Tutorosné ugyancsak kitett magáért. Margit csak megcsóválta a fejét, hogy meglátta ezt az ezüstkirakatot. Alkalmat is talált odasütni az anyja fülebe:

— Szörnyü a mit csináltál! Milyen szerencse, hogy már nincsenek takarékpéztári könyveink. Különbön azokat is az asztalra rakatad volna. A fülbevalóimat és a karpereceket azonban behozhatom, ha parancsolod . . .

Az asszony csak sóhajtott és az ég felé nézett.

(Hallatlan egy teremtés ez a Margit!)

Később átjöttek a Horváth-lányok meg a Cservészy-comtessek a szomszéd faluból. Két szőke telivér jukker-szepség. Mindkető a maga fogatát hajtotta. Persze egynehány gavalér is akadt s a vidám uzsonna összeért a végnélküli vacsorával. Akár csak a jobb időkben. A vétel aznap szóba se kerülhetett, hiába idegeskedett Pádorka. Mikor úgy éjjel felé a vendégek szétoszóltak s Bándy is előkészületeket tett az elmenetelre, a háziasszony megszólította:

— Hát maga hová akar menni?

— Itt vagyunk a korcsmában megszállva

— szólt helyette Pádorka.

— Ugyan ne bolondozzanak. lelkem? —

Aztán Bándyhoz fordult:

— Miféle magyar ember maga? Csak nem gondolja, hogy elengedjük? — Majd előkelő könnyedséggel intett az épen belépő inasnak:

— Vezesd a nagyságos urat a kék hálószobába. Az ügyvéd ur a kis alkoban alszik. A fiu pedig korán reggel szaladjon át a csomagokért a korcsmába.

(Vége következik.)

IDEGENEK ARADON.

— Augusztus 12. —

Nádor szálloda. Guttman Herman kereskedő Belényes. — Györgyovics Miklós jegyzősegéd Battonya. — Pihen Antal kereskedő Temesvár. — Stanescu Mihályné Brád. — Melbuc József Körösbánya. — Károlyi Emil albiró Nagyhalmgy.

A felelős szerkesztő távollétében a szerkesztésért felelős:

Vass Géza.**Vasuti közlekedés.**

(Érvényes 1901. évi május hó 1-től.)

ARADROL	ARADRA
Budapest felé indul:	Budapest felől érkezik:
Nagyváradra reggel 5.10	Személyvonat reggel 6.05
Gyorsvonat reggel 8.18	Személysz. tv. reggel 9.10
Személyvonat d. e. 11.20	Gyorsvonat délelőtt 11.51
Személysz. tv. d. u. 3.56	Személyvonat d. u. 3.55
Gyorsvonat délután 4.21	Gyorsvonat este 7.11
Személyvonat este 9.35	Szm. Szolnokról este 8.50
Erdély felé:	Erdély felől:
Személyvonat reggel 6.35	Soborszláról reggel 6.59
Gyorsvonat délután 12.11	Személyvonat d. e. 10.50
Soborszlóig délután 2.04	Radnáról délután 2.36
Személyvonat d. u. 4.30	Gyorsvonat délután 4.06
Radnág este 6.35	Személyvonat este 8.57
Gyorsvonat este 7.18	Gyorsvonat délelőtt 8.08
Temesvár felé:	Temesvár felől:
Személyvonat reggel 6.20	Vegyesvonat d. e. 10.43
Személyvonat d. e. 11.56	Személyvonat d. u. 3.44
Vegyesvonat délután 5.—	Személyvonat éjjel 10.55
Szeged felé:	Szeged felől:
Vegyesvonat reggel 7.12	Személyvonat reggel 8.38
Személyvonat d. u. 4.09	Vegyesvonat este 7.06
Brád felé:	Brád felől:
Személyvonat reggel 6.25	Borossebesről sv. r. 8.08
Vegyesvonat d. u. 12.06	Vegyesvonat d. e. 11.—
Borossebesig sv. du. 5.20	Személyvonat este 6.56

Aradi nyári szinkör.

Kedden. 1901. évi augusztus hó 13-án.

Constantin abbé.

Vigjáték 3 felvonásban. Irta: Halévy, H. Crémieux és P. Decourcelle. Fordította: Paulay Ede.

SZEMÉLYEK:

Constantin . . . Ujházi Ede.	Scottné . . . Menszáros M.
Jean Raynaud Palágyi L.	Miss Bettina Komlósy L.
Lavardens . . . László Gy.	Lavardensné Bácsné.
De Larnac . . . Bács Károly.	Pauline . . . Tolnainé.
Bernard . . . Szadai F.	Történik Longuevalban.

Kezdet 7 és fél órakor.